

La castedat eclesiàstica tampoc garanteix la pervivència de l'espècie!

- 02 **Editorial**
- 03 Una altra realitat és possible **Oscar Garcia**
- 04 Ja som el femer d'Europa **Magdalena Palou**
- 05 Prebes de cirereta
- 06 Contra les retallades: Consell de la Societat Civil **Macià Calafat**
- 07 L'objecció de consciència dels sanitaris **Miguel Reyero**
- 09 Mirades sobre el Papa **Biel Pérez**
- 14 Illes de futur, experiències de resiliència **José María Aranda**
- 15 Fiare-Banca ètica **Nuria Brito**
- 17 Entrevista a **Katiana Vicens Guillen**
- 22 Galícia, hegemonia conservadora **Juan Martínez García**
- 25 Canviem la tendència cap a l'ètica **Maria Bonnin**
- 26 Nova trobada d'Espai Plural **Miquel Rosselló**
- 27 La poesia mallorquina antitaurina **Miquel Àngel Llauger**
- 28 Aurora Picornell, escrits 1930-1936 **Francisca Mas Busquets**
- 30 Llompart, el poeta dels silencis actius **Antoni Serra**
- 31 Emili Darder **Guillem Frontera**

índex

editorial

Els anomenats “papers de Bárcenas” i sobretot el fosc maneig de la informació per part del Partit Popular estan posant en evidència que la corrupció i el finançament irregular han format part de la mèdula del partit amb major representació institucional en aquests moments. Poc o gens podem esperar de la gestió de la pitjor crisi econòmica de la història de qui demostra haver tingut una ètica inexistent o si més no diferida en el maneig dels recursos públics.

Novament, les dades de l'atur sacsegen l'esperança de desenes de milers de persones a les Illes Balears i milions arreu de l'Estat i el Sud d'Europa, i contrasten amb l'autisme d'un govern que enlloc de brots verds, ara ens vol vendre uns brots blaus que ningú no es creu mentre gira l'esquena a milers de persones que d'un dia per l'altre, quedaran sense feina a Mallorca per l'especulació inhumana practicada a empreses com Iberia o Orizonia per directius engominats a l'estil Bauzá i blindats com Rato.

La democràcia es degrada... Quantes vegades ho hem dit des d'aquesta Editorial?...! La resposta del PP és més autoritarisme: la darrera, la destitució del cap de la Fiscalia a Catalunya per haver opinat que seria recomanable una consulta al poble català “dins el marc de la legalitat”, mentre generals de les forces armades espanyoles amenacen impunement amb intervencions militars “en cas de secessió”... I més centralisme contra l'Estat del benestar, amb una proposta de reforma de l'administració local que ha incomodat fins i tot les batlies conservadores.

Malgrat tot, els moviments socials i el moviment sindical segueixen teixint, com la balanguera, la xarxa de resistència. Deixam enrera un febrer en el qual les esquerres han reivindicat de forma unitària la memòria d'Emili Darder i un congrés de CCOO que redefineix el sindicalisme de classe davant l'exclusió màxima generada per les polítiques d'austericici i de necessària construcció de ponts d'acció unitària amb altres. Aquest mes entra la primavera, i amb elles noves energies de resistència, de desobediència civil, d'experiències de resiliència i alternatives, de defensa a ultrança de la igualtat entre dones i homes, que retrocedeix amb la crisi... Ponts, diàleg, xarxes, lluites, eines, utopia... paraules que hem de carregar de força transformadora per avançar cap al futur, amb dignitat.

l'ull crític

Una altra realitat és possible.

Oscar Garcia

IniciativaVerds Menorca

Davant de la situació actual de canvi de cicle, amb un bipartidisme polític que no ha sabut o no ha volgut donar resposta a l'actual crisi sistèmica (econòmica, energètica i de valors) i han permès el manteniment d'una legislació desfasada, obsoleta i elitista que ha donat com a fruit l'actual descrèdit de la classe política, des de l'ecologisme polític entenem que ha arribat el moment d'encetar un procés de reflexió per tal d'aconseguir una proposta política ecologista, menorquina i d'esquerra a Menorca. Entenem que és possible trobar un camí comú per tal de presentar una alternativa d'esquerres amb una nova manera d'afrontar els reptes polítics des de l'horizontalitat, amb una estructura política permeable a la realitat dels ciutadans. Una cooperativa política amb uns objectius claríssims:

Transparència:

Llistes obertes. Els polítics han de respondre als ciutadans que l'han votat i no a les estructures del partit. Pressupostos públics i participatius. Finançament sense crèdits bancaris...

Participació pro-activa d'afiliats i simpatitzants. Banc del temps.

Canvis legislatius d'arrel:

S'han d'aconseguir els canvis necessaris a les lleis bàsiques d'un estat de dret: electorals, de partits, fins arribar a la mateixa Constitució per tal de tenir la democràcia que ens mereixem.

Economia del Bé Comú. L'ètica i el sentit comú per damunt de l'especulació econòmica.

Per tal d'aconseguir aquests objectius, des de l'ecologisme polític volem iniciar el camí amb la unificació dels Verds de Menorca i Equo Menorca conformant IniciativaVerds-EQUO de Menorca. Un altre fons i una altra forma de fer política.

ull crític

Ja som el femer d'Europa

Magdalena Palou

Consellera de MÉS del Consell de Mallorca.

Ja som el femer d'Europa. Dins el mes de gener de 2013 han estat arribant a Mallorca uns 9 camions diaris, des de dilluns fins divendres ambdós inclosos, transportant cada un 21 tones de fems "a granel" sense empaquetar, i abocant-los als forns incineradors de Son Reus, línies 3 i 4. Aquelles línies que el 2006 segons govern PP-UM i informes de TIRME eren "imprescindibles" i que ara SOBREN!

És greu, molt greu. Però el més greu és la incompetència reiterada de la Consellera de Medi Ambient. Parlem clar! No fa la feina que li pertoca. Una consellera de Medi Ambient hauria de fer una festa perquè la producció de residus a Mallorca disminueix i augmenta el percentatge de fems separats en origen.

En comptes de la festa ens trobam amb una consellera que treballa per fer possible el que el Pla director sectorial de residus urbans (PDSRU) vigent des de 2006 PROHIBEIX explícitament, que és: "no es podran cremar a Son Reus fems que no vinguin de les Illes Balears". Davant aquesta prohibició explícita, el PP té la majoria absoluta per poder impulsar i dur endavant aquelles polítiques que cregui més oportunes, i seria lògic pensar que el PP es posaria a treballar un canvi al PDSRU per modificar-lo en aquest sentit, el de fer-ho possible. En lloc d'això decideixen esmenar una llei (amb esmenes s'impedeix l'exposició pública i la participació ciutadana) i com la llei té rang major que el PDSRU ens botam la prohibició.

El passat febrer ens duen a modificar 22 punts del contracte amb TIRME, SA

No contents amb això el desembre passat, al plenari del Consell de Mallorca, el Grup popular va dur l'autorització a TIRME per cremar fems de fora, sense informes ambientals, sense límit de tones importables, i sense informe de Secretaria ja que negaven que es tractés d'una modificació de contracte. A LA TORERA!

Quan el Secretari informà que aquesta importació és, efectivament, una modificació de contracte i que com a tal ha de passar pel plenari amb els corresponents informes... idè "donde dije digo, digo Diego" i el passat febrer ens duen a modificar 22 punts del contracte amb TIRME, SA. No un, ni una modificació trivial! 22 punts que es modifiquen i/o afegeixen al contracte. Afortunadament està en període d'exposició pública i qualsevol persona pot al·legar. Vos recomanem que ho faceu a títol individual i des del grup de consellers de MÉS us podrem assessorar.

foto: bloko.info

El més greu que he trobat, de moment, a la modificació de contracte és que s'autoritza a TIRME a emmagatzemar residus a algunes dependències quan pel que sigui no els pugui incinerar per tal de poder procedir quan ho pugui fer. Amb aquesta autorització puntual ens podem trobar que ja no som "abocador zero" i amb el que passava el 2006, que els fems produïts a l'estiu s'havien d'acumular a l'espera de poder ser incinerats. La reducció a l'absurd seria que a més "caldría fer encara més línies incineradores!!"

La incompetència de la Sra. Soler al capdavant de l'àrea de Medi Ambient va quedar ben flagrant una vegada més quan un cop aprovada (només amb vots del PP) la modificació inicial del contracte amb TIRME surt al passadís i anuncia als mitjans (no als consellers de la sala) que es suspèn temporalment la importació de residus per cremar a Son Reus "perquè no els surten els números!!" quin desastre!

Els números: resulta que de les tones de fems que generam a Mallorca, quan arriben a Son Reus, TIRME cobra a l'ajuntament emissor uns 140€ per tona. D'aquests fems, quan TIRME els tracta, en separa la ferralla utilitzable i la ven a qui ho compri. El que no és aprofitable s'incinera i genera energia elèctrica que es ven al mercat elèctric com 50% renovable.

Els fems que vénen de fora (Sabadell, ara) quan arriben a les portes de TIRME paguen ZERO euros a TIRME. S'incineren directament perquè ja han estat tractats en origen, i de l'energia elèctrica que es genera i ven TIRME calcula que de cada tona es traurà quasi 62€, 20 dels quals es destinen al tractament de cendres, escòries i control de qualitat dels fems en origen o en destí, i la resta es descompta de la taxa d'incineració dels residus de Mallorca, però no de la vigent, amb la qual cosa només se'ns facturaria 100€ aproximadament als Ajuntaments, sinó a la taxa que TIRME ha considerat que s'havia d'aplicar i que no s'aplica. Transparència, zero, ja que hem demanat aquests números al departament de Medi Ambient i encara els esperam!

Transparència, zero, ja que hem demanat aquests números al departament de Medi Ambient i encara els esperam!

I què ha passat quan TIRME (elèctriques) ha fet els números? Idò han perdut de vista que el govern d'Espanya ha retirat les primes a les renovables, i per tant els ingressos prevists ja no són quasi 62€ sinó que són menys. Però el que realment crec que ha passat és que degut a la incompetència i impulsivitat demostrades per part de la Sra. Soler i la Sra. Salom hem estat important fems a Mallorca sense que es pogués fer, de manera "al·legal".

Mentre es modifica el contracte amb TIRME, guardaran les formes, a veure si la ciutadania s'oblida de les pifiades de la consellera i els permet seguir governant amb la tranquil·litat que, com sempre han fet, deixen els problemes als qui vindran, problemes com els de la tarifa, que amb això sols s'apedaça per un petit espai de temps, com els del medi ambient, que poca solució tindran, ja! **F**

prebes de cirereta

Per què no sabem si en Matas en va aprendre d'en Rajoy, o aquest en va aprendre d'en Matas, o si tots dos n'aprengueren d'en Bárcenas?

Per què les merdes més petites d'aquest país són les que trobam damunt l'acera de ca nostra?

Per què hem de votar si el deure de l'elegit no és complir les promeses electorals?

Per què no ens diuen si al Parc de dinosaures de Sineu hi duran els dinosaures dels partits?

Per què en els noticiaris d'IB3 TV no se n'assabentaren que en els Premios Goya hi hagués hagut cap crítica?

Per què a nosaltres no ens espien ni ens envien sobres?

Per què no ens diuen si ara hi ha més corrupció que abans o és que ara es comença a destapar la corrupció que sempre hi ha hagut; i els poderosos la tapaven?

Per què serveix mantenir el vaixell surant (Rajoy dixit) si els passatgers ja són al fons de la mar?

Per què tots tremolam quan el Govern diu que no preveu fer més retalls?

Per què no sabem quantes mentides més ens haurem d'engolir i quants de milions més ens hauran de robar perquè prenguem consciència de què hem caigut en mans de facinerosos?

Per què no ens diuen què en resta del règim democràtic, pel que tants lluitaren i arriscaren, i a tots ens va il·lusionar?

Per què la portaveu parlamentària del PP confon "transparent" amb "vidriós" quan es refereix al President Bauzá?

Per què no ens diuen si els nostres Presidente i President formen part del lot (conjunt) de "productes falsificats", tercer en volum del negoci irregular (del delictes) organitzat?

Per què ningú es planteja que el nou Papa pugui ésser un laic; i casat, com Sant Pere?

Per què el "conservador" Benet XVI, a la seva primera Encíclica "Deus Caritas est", va recordar la frase de Sant Agustí: "Sense justícia, què són els regnes sinó una gran guarda de lladres?"(2ª part, nº 28)

el poble té la veu

Contra les retallades: Consell de la Societat Civil de Mallorca!

Macià Calafat

Membre del secretariat del CSCM

El Consell de la Societat Civil de Mallorca va néixer la tardor de 2011, amb la voluntat de donar resposta a les retallades que havien començat a aplicar els Governos de José Ramón Bauzá, Maria Salom i Mateu Isern immediatament després de la seva arribada al poder. La seva constitució va ser el resultat d'una reflexió conjunta, feta per les principals organitzacions de Mallorca, davant els retrocessos, que varen tenir lloc, en pocs mesos, en una sèrie de drets que tothom creia garantits. Entre ells hi havia els atacs als drets socials (educació, sanitat, benestar social, joventut, habitatge, gènere), amb el desmantellament de serveis indispensables per a la cohesió social i l'acomiadament de centenars de treballadors; el tancament de Ràdio Televisió de Mallorca i el retorn de la manipulació informativa a IB3; les retallades en cultura; la voluntat anunciada (i després materialitzada) d'eliminar el requisit de català a la funció pública; i el retorn dels atacs al territori i al medi ambient de les Illes Balears.

A més, entre les primeres mesures preses pels diferents executius hi va haver l'intent d'ofegar econòmicament les associacions ciutadanes representatives i de retallar la seva participació (molt marcadament en el cas dels sindicats).

La constatació que no ens trobàvem davant fets conjunturals provocats per la crisi econòmica, sinó davant un intent de desmuntar tots els avanços que s'havien produït durant l'etapa democràtica, va fer confluïr les organitzacions més representatives -sindicats (CCOO, UGT, STEI-i), veïnals (Federació d'Associacions de Veïnats), (Obra Cultural Balear, AELC, etc), estudiantils (Fadae), i tantes i tantes d'altres-, per preparar una resposta a les polítiques governamentals. La primera mobilització va ser la manifestació del 12 de novembre de 2011, sota el lema "Pels drets de la ciutadania, prou de retallades", que va tenir una resposta multitudinària i va ser un dels primers actes massius de reacció ciutadana contra les retallades.

L'èxit de la manifestació va tenir com a conseqüència la creació d'un organisme, amb secretariat permanent, que representa les principals entitats de la societat civil organitzada. El Consell de la Societat Civil, que es reuneix periòdicament a Can Alcover, ha jugat una funció important de coordinació entre les organitzacions socials, que ha servit per amplificar les mobilitzacions contra les retallades del darrer any i mig, i també ha organitzat algunes manifestacions i activitats que les entitats han considerat transversals.

el poble té la veu

L'objecció de consciència dels sanitaris davant l'atenció a les persones immigrants: Hi ha moltes formes de matar.

Miguel Reyero
Metge

"Hi ha moltes formes de matar". Així titula un brillant article el doctor Joan Gervàs, movent-nos a la reflexió. Podem danyar i fins i tot matar per acció o omissió. I com a hores d'ara ja tothom sap, des de l'1 de setembre l'atenció sanitària al nostre país ja no depèn del fet de ser ciutadà o ciutadana: depèn del fet de ser assegurat. Una terminologia que creïem oblidada. Diferents grups de persones, inclosos algunes espanyoles, van quedar excloses del dret a l'atenció sanitària gratuïta.

Així doncs és inútil la iniciativa de l'objecció? De cap manera. A més del valor del gest com resistència a la injustícia, com a testimoni ciutadà, en alguns casos pot salvar la salut i la vida d'una persona

A més dels majors de 26 anys que no hagin cotitzat ... tots els religiosos i religioses d'Espanya. Com era d'esperar, en la major part dels casos, ràpidament s'han anat dictant normes perquè, amb tràmits i dificultats, puguin tornar a tenir dret a les cures de salut. Tots? No. Com sempre, els més febles dels febles queden a la intempèrie. Les persones immigrants en situació irregular. De vegades, conciutadans nostres que fa anys que viuen al costat de nosaltres, que han construït les nostres cases o les nostres carreteres, i que en quedar sense feina, perden el permís de residència. Els immigrants "kleenex", com se'ls ha anomenat cruelment, d'usar y tirar. D'un sol ús.

La nova llei només contempla el dret a l'atenció en situacions límits: si són menors, si són dones embarassades, si és atenció urgent. La resta ... no se sap.

La manca d'atenció pot ser una forma de matar. ■■■

En aquest sentit, destaca una acció contra el tancament d'Ona Mallorca, un debat sobre la Llei General Turística (8 de febrer de 2012), la manifestació "Sí als serveis públics" (15 de març de 2012), l'acte "Un any de desgovern del PP" (14 de juny de 2012), la concentració "Per uns pressuposts més justs i igualitaris" (18 de desembre) i la concentració "Sí a la democràcia, prou de corrupció" (11 de febrer).

Ha esdevingut una eina de coordinació i d'intercanvi d'idees entre les principals organitzacions socials de Mallorca i un element més de mobilització ciutadana

A més, el suport del Consell de la Societat Civil ha contribuït a l'èxit de mobilitzacions importants, com han estat les manifestacions de les dues vagues generals, la manifestació "Sí a la nostra llengua", o les cadenes humanes organitzades pel GOB en defensa de Sa Ràpita o contra la importació de fems.

Més d'un any després de la seva constitució, el Consell de la Societat Civil de Mallorca ha esdevingut una eina de coordinació i d'intercanvi d'idees entre les principals organitzacions socials de Mallorca i un element més de mobilització ciutadana. Tot això en un context en que és més necessari que mai sortir al carrer per donar una resposta als atacs constants als drets socials, culturals, mediambientals i democràtics. En aquest sentit, davant les agressions de les institucions autonòmiques i estatals, organismes com el Consell de la Societat Civil de Mallorca estan cridats a jugar un paper molt important en el futur més immediat. **F**

Contacte

correu: consellsocietatmallorca@gmail.com

facebook: Consell de la societat civil de Mallorca

Amb el fal·laç argument que "gasten molt", que "l'ha recomanat el Tribunal de Comptes". Afortunadament, la mentida té un curt recorregut. Ni els immigrants fan molta salut (múltiples estudis de la màxima qualitat epidemiològica indiquen el contrari: gasten molt menys que els nascuts a Espanya), ni el Tribunal de Comptes ha insistit en la despesa dels immigrants: ha insistit en els milers de milions que la desídia i ineficàcia de les administracions durant els últims 10 anys ha deixat de cobrar, podent fer-ho, als països rics emissors de turistes als que atenem.

El Govern no ha tingut voluntat d'acabar les obres. No des de que va entrar en vigor la llei 16/2012, que ignominiosament deixava sense atenció sanitària al col·lectiu de què parlem, han sorgit múltiples iniciatives ciutadanes per oposar-se als seus efectes. Entre altres, l'anomenada "Objecció de Consciència".

Metges del Món, juntament amb altres organitzacions com la Societat Espanyola de Medicina de Família i Comunitària (SEMFYC) Col·legis d'Infermeria o Amnistia Internacional ha impulsat aquest moviment. En definitiva es tracta de recordar el contingut de l'antic Jurament Hipocràtic, pel qual els sanitaris s'obligaven a atendre les persones. Més enllà de consideracions econòmiques i polítiques. En els últims mesos, mitjançant diferents fórmules, han anat manifestant aquest compromís d'objecció de consciència a una llei que molts considerem injusta ... a més de inoperant: ningú a hores d'ara dubta del seu nul efecte d'estalvi: un col·lectiu petit (0,5% de la població, que consumeix pocs recursos sanitaris, que atendrem amb més cost econòmic i de salut quan empitjori).

La utilitat de la "objecció de consciència"? Que ningú pensi que, fins i tot en el cas que massivament el personal d'infermeria o de medicina es fes objector, es podria garantir l'atenció a les persones incloses. Això està a l'abast només dels que segons l'OMS té l'obligació de tenir cura de la salut de les persones: l'Estat.

Per atendre una persona, al nostre país, en la nostra Comunitat Autònoma, cal fer una història clínica, hi ha, sovint, de demanar-li alguna exploració: anàlisi, radiografia ... I això no és possible només saltant-se, com a postura ètica, les instruccions polítiques. Aquesta persona ha d'estar dins del sistema sanitari ... el que està fora de l'abast de l'objector.

Així doncs és inútil la iniciativa de l'objecció? De cap manera. A més del valor del gest com resistència a la injustícia, com a testimoni ciutadà, en alguns casos pot salvar la salut i la vida d'una persona. Tenim experiència del resultat de gestos d'objecció: hem detectat malalties greus, hem evidenciat anèmies potencialment mortals ... i hem aconseguit, amb objecció de consciència, posteriors transfusions vitals. L'objecció és útil.

L'objecció com a mobilització social.

Aquests dies hem vist que la pressió ciutadana pot canviar les coses: denúncies de corrupció, iniciatives contra el desnonament. Igual pot passar amb la cura de la salut. Denúncia individual exercida pel personal sanitari. Denúncies col·lectives (davant organismes internacionals, aconseguint recentment recomanacions en contra de les mesures d'exclusió dels immigrants irregulars de l'atenció sanitària per part de l'ONU). Hem vist, finalment el pronunciament taxatiu del Tribunal Constitucional, donant la raó a l'"objector" Govern Basc: "El dret a la salut i a la integritat física dels immigrants està per sobre de consideracions econòmiques".

Sí, hi ha moltes formes de matar. O de posar en greu risc la salut de les persones. Després de la llei 16/2012, cada comunitat autònoma ha triat la seva. Algunes han iniciat canvis que orienten cap a un model de sanitat allunyada del públic. Altres han exercit algun tipus de resistència. Algunes, com la de les Balears, han optat per la variant més dura. Però no tot està perdut. La pressió de la ciutadania, la posició de resistència, l'objecció de consciència, són altres tantes formes de dir-li al poder que no anem a col·laborar, que "sí es pot". Que des d'Antígona, algunes persones anteposen el que consideren un deure ètic a una norma legal. **F**

què està passant?

Mirades sobre el Papa

Biel Pérez

Membre de l'Ateneu Pere Mascaró

A hores d'ara tots els mitjans de comunicació han analitzat des de tots els cantons possibles el fet històric de la dimissió del Papa Benet XVI. Hem trobat que "L'altra mirada" no podia desentendre's d'un fet tan poc freqüent i que afecta, ens agradi o no, molts milions de persones. Per no repetir el que ja hem llegit aquestes setmanes, ens ha semblat que podia tenir interès conèixer com ho viuen, com els afecta, alguns dels mallorquins i mallorquines que es manifesten creients i formen part activa de l'Església Catòlica. No pretenem defensar cap tesi ni donar-li categoria d'enquesta. Tan sols oferir distintes "mirades" des de dedins, més enllà del que puguin dir les definicions oficials, per tal que vosaltres, lectors, també pugueu enriquir la vostra opinió.

Tenint en compte les reticències que hem trobat a l'hora de posar per escrit opinions que circulen amb molta fluïdesa per la vial oral, hem d'agrair als seus autors les respostes rebudes.

Aquestes eren les preguntes:

-Què representa el Papa per a tu; com t'afecta?

-Què representa el Papa per a la comunitat on vius la teva fe; com l'afecta?

Cinc opinions pertanyen a capellans i les altres a laics.

CAPELLANS

PERE MASCARÓ MUNAR

M'han estranyat les preguntes, precisament perquè estic com a cansat de la papologia general, però també de la mateixa mediàtica que es fa aquests dies partint de la seva renúncia. Em sembla molt bé, però m'hagués semblat molt més congruent no acceptar la tasca, ja a la seva edat.

Personalment pens que, si té sentit una tasca papal, hauria d'anar en la línia de "confirmar en la fe i l'esperança", obrint camins, i això és el que no és. La realitat concreta i sincera no és aquesta; aleshores responc des d'aquesta mirada.

El fet de viure aquest moment del papat tal com és, m'engresca a cercar l'arrel de la meua fe en el que em sosté en la meua realitat. I veig que són dues vessants:

a) El Projecte de Jesús (Regne) que vaig intentant veure'l, traduir-lo en la realitat que visc, des de la meua limitació, i l'estic vivint serenament i em sembla que amb pau.

b) Compartint això amb la gent que puc, que m'envolta, creant una viabilitat i celebrant plegats això que anam veient.

Des d'aquesta mirada, el Papa, avui té molt poc que veure amb el meu procés i vivència de fe actual. La majoria de vegades constato que caminam paral·lelament.

Referent a la gent, especialment la gent que ve per les esglésies, veig que els afecta, i molt, potser massa. Encara que a l'hora de la veritat veig que els afecta molt superficialment, de manera teòrica, però en la pràctica, o cerquen pel seu compte i des de la seva consciència o diuen amén, però fan el que volen.

SEBASTIÀ MESQUIDA SUREDA

No sé què vos he de dir. Jo veuria el Papa, senzillament, com un representant capaç de recollir i fer-se eco de les millors i més estimades idees procedents dels creients. Salut.

JOAN BAUZÀ BAUZÀ

1.- És el que té el difícil rol d'harmonitzar dos principis neuràlgics de tot col·lectiu institucionalitzat: el de l'estructura identitària del grup (la unitat) i l'estructura llibertària dels membres del grup (el pluralisme) i això l'obliga tant a ser dic contra l'arbitrarietat com dic contra la uniformitat. El benedictí Pare Brassó em contà un dia a Roma que havia demanat un consell al Papa per esdevenir un bon abat a Montserrat: "Veuràs membres que de tan aviat que van els perdràs quasi de vista, veuràs membres que de tan lents que van els perdràs quasi de vista; tu siguis el pare de tots". Vaig imaginar que Joan XXIII li estava transmetent com ell estava exercint el ministeri petri o servei papal. Ser lligam d'unitat i garantia de llibertat no és lluny de l'ofici maternal o paternal en el si de la família. ■■■

2.- Els costa veure el que és el Papa a través de com el visualitzen. Estic per pensar que la funció que Jesús encomanà a Pere, passada per la tintòria de segles d'història que prioritzaren el poder per damunt el servei, i per la tintòria dels mitjans actuals de comunicació que privilegien els famosos per damunt la normalitat, juga una mala passada a la recepció del papat no sols al poble en general, sinó als cristians mateixos.

Pot ser necessari emmagrir una mica la figura, possiblement és excessiu ser a la vegada bisbe de Roma, cap d'Estat i cap de l'Església universal. Massa cristians que conec col·loquen el Papa dins l'esfera del poder; massa pocs, dins l'esfera del servei com lligam d'unitat en la diversitat eclesial. Amb tot, per la majoria, la persona particular que, al llarg de les seves vides, ha estat Papa els ha estat un referent de deixeble de Jesús.

ANDREU GENOVART ORELL

La resposta a la vostra "senzilla" pregunta no és fàcil, perquè respecte a la persona del Papa se donen un mescla de sentiments, postures, inclinacions... Però faré un esforç per respondre al que en aquests moments sent; i sentir no és el mateix que pensar. Aquí teniu la meva breu reflexió-resposta

1.- El Papa sempre és un punt de referència per raó del seu ministeri; tots sabem però, que cada pontífex li dóna el seu propi estil, carisma i tarannà que ens agradarà més o menys. Per a mi els seus discursos i cartes són opinions a tenir en compte, sabent destriar però el gra de la palla i no fent dels seus escrits dogma de fe, perquè no ho són. Crec que el Papa és un "presoner del Vaticà" que no sempre actua amb la llibertat que voldria fer-ho. El "servent dels servents de Déu" sovint, potser per les pressions, per la quantitat d'informació que té, per haver de tenir en consideració molts de factors no pot ser "servidor" com ell voldria i ha de "nedar i guardar la roba" entre el pastoreig i la diplomàcia. Potser per tot això i per altres motius sent el Papa com un personatge llunyà que ha de fer el rol que li pertoca sense gosar trencar motllos.

Crec que l'hem convertit amb una espècie de mite o líder, gairebé inaccessible. M'agradaria fos un "alter Christus" que ens retornés la frescor de l'Evangeli, que conegués bé la realitat, els pobres; tot tal com és i no com li pinten.

2.- Fa mal respondre pels altres, però tenc la impressió que la comunitat on visc la fe es pot dividir en dues classes, encara que som conscient que això és un reduccionisme perquè no hi ha posicions "químicament pures": a) La postura d'aquells que són devots i admiradors del Papa, que tot el que ell diu o escriu s'ha de tenir en compte, que són fidels complidors de la normativa que surt del Vaticà. Que tenen clar que és el representant de Jesucrist a la terra. Que pràcticament, faci el que faci, ho donen per bo. Que pregunten per ell sovint. b) L'actitud d'aquells que tenen una postura crítica, potser massa crítica amb el que diu o

fa; que consideren que s'ha distorsionat la seva figura, que no dóna respostes a les inquietuds de la societat actual; que no té en compte el paper de la

dona i que està "encastellat" en el Vaticà sense poder obrir finestres per deixar entrar "aire fresc".

ANTONI GARAU GARAU

1a. Directament no m'afecta gaire, crec que no som cap "papòlatra". El respect, sí; vull estar en comunió amb ell i el que significa, l'anomènia a la pregària eucarística com a referència d'Església en catolicitat ... però llavors depèn del que diu i com ho diu, i, sobretot, com es presenta i quina imatge d'Església dóna.

Resumint amb dues passes: valor molt el que ha dit en les tres encíclics, sobretot la tercera "Charitas in veritate", valor també altres paraules seves i plantejaments respecte tolerància zero pederàstia, major transparència finances, ... però, també reconec que massa vegades tot això o no és ben escoltat i concretat de forma pràctica o queda anul·lat per unes imatges d'església sumptuosa, amb moltes randes, molts de bisbes i capellans al seu costat fent embalum, ... I tot això no ajuda gaire al bessó del seu missatge: l'exigència d'una fe radical, exigent, raonada i solidària de veres amb tots els homes i dones.

2a. Per una part el Papa i el Vaticà cauen molt enfora, són vists i contemplats com un espectacle més. També hi ha una comunió espiritual, una pregària, un apropament sentimental positiu i preocupat. Però tota la parafernàlia que hi ha provoca que a la pràctica se vegin com a dos mons. I una de les preguntes que a vegades em fan és com podem dir que no hi ha capellans si devora el Papa pareix que s'empenyen i que sobren ... Finalment, com he pogut constatar aquests darrers dies, del Papa Benet XVI es desconeix el que millor i més oficialment ha escrit, les seves tres cartes encícliques.

LAICS I LAIQUES

MARIA BONNIN CORTÈS

1a . Sincerament he de dir que per a mi avui, la figura del Papa no representa pràcticament res. No és un punt de referència, ni molt manco, en tot cas , tot el contrari. És una peça més del Vaticà on el poder econòmic i polític està per damunt del missatge i actituds d'un tal Jesús amic del poble.

2a. A una gran majoria del grup de persones creients en el qual em moc, la identificació amb la figura del Papa és mínima; representa molt poc. Es té una postura molt crítica: amb les seves actuacions, missatge allunyat de la realitat que avui pateix gran part de la humanitat, la falta de gestos d'igualtat, de solidaritat real abocats a compartir amb els que més ho necessiten, el poder i riquesa del Vaticà...i altres, reafirmen aquestes postures.

TONI SALVÀ PONS

Crec que podem considerar en el dos aspectes que em proposau conjuntament, són coincidents:

Consider que el Papa és el cap d'aquesta gran comunitat que som els catòlics (encara no som ecumenistes), i també és un gran referent per a molta de gent d'altres creences.

Crec que des de fa temps les seves decisions, més que personals, són realment seves i dels seus propers, encara que, mitjançant els Sínodes i les relacions amb les diferents Conferències episcopals coneix bastant les diferents realitats.

Ha donat una passa molt valenta que deixa las portes obertes a noves oportunitats. Al darrer Àngelus demana una renovació de l'Església. Això és una tasca permanent però darrerament ajornada i ho hauran de fer després de l'elecció del nou Papa que ja tindrà aquesta tasca a fer.

Resumint: per a mi i pels meus coneguts és el cap d'aquesta gran comunitat de comunitats (algú ho ha de ser); i els que som poble de Déu, tots feim el que podem en les nostres circumstàncies. Totes les petites Comunitats hauríem i podem fer moltes més coses, amb independència de qui sigui el Papa o també el Bisbe. El nou pontificat ens afecta amb l'esperança que sigui obert, actiu i comprensiu. Esperam que el Papa deixi d'imposar Bisbes i que cada Diòcesi pugui elegir el seu. No sé si demanam truites, però mentrestant fem tot el que podem des de baix; que hem fet moltes coses amb els darrers Papes.

Si hi ha altres comunitats que esperen que el Papa sigui el tapaforsats, pens que no es resoldrà tot amb un nou Papa, per molt que faci.

MIQUEL ÀNGEL MARIA BALLESTER

1a. Em sent identificat amb la tradició catòlica llatina, que atorga al bisbe de Roma el caràcter de principi visible d'unitat de l'església universal, però a la pràctica em sembla una institució massa inflada i piramidal, i més monàrquica que pastoral. El papa Benet XVI m'inspirava desconfiança quan fou elegit, i en canvi m'ha sorprès positivament amb moltes coses, sobretot en el pla intel·lectual. Preferesc la discreció i la saviesa de Benet XVI a l'espectacularitat mediàtica de Joan Pau II. I crec que molts problemes que ha sofert l'església amb Benet XVI són herència del papat anterior.

2a. La meva comunitat és la parròquia de Ferreries: com que és l'única parròquia del poble, és una comunitat molt plural, i per tant no en puc extrapolar una valoració. Així i tot, crec que majoritàriament la gent vol un papat més senzill, proper, obert, dialogant, que vegi la pluralitat interna de l'església com un valor i no com un problema, i que sigui capaç de liderar la profunda reforma que l'església necessita de manera urgent. ■■■

COLOMA ROSSELLÓ NADAL

No sé si la meua resposta us servirà , però és allò que “pensava”:

1a. Al meu cap: un poder segrestat i mal usat

Al meu cor: signe d'unitat.

2a. On visc la meua Fe és al carrer. A la “meua comunitat” la sostenc i augment amb il·lusió. Hi ha persones en aquesta, a les quals el Papa ni els afecta ni els preocupa gens ni mica. N'hi ha d'altres que sí, representa molt per a elles. I n'hi ha que, com jo mateixa, amb el desig sempre insatisfet (fins ara) de “veure” que canviïn algunes coses i no estigui dins la bombolla vaticana.

ANTÒNIA ANDANI

1a. Avui en dia, no em diu res la figura d'un Papa que no l'he pogut votar; ni ens han consultat. En el segle XXI em diuen molt aquelles persones que intenten viure el missatge de Jesús i procuren ser coherents. Una de les persones que em representa es -entre d'altres- el Bisbe Pere Casaldàliga. Crec que l'Església ha de fer un gir copernicà per arribar a viure de veres el missatge de Jesús.

2a. Crec que la meua petita comunitat viu en la dispersió geogràfica i li agradaria que la persona que representi la gran comunitat fos pobra, que no visqui en palaus, ni fos el cap d'un Estat, com a hores d'ara és el Papa.

MARIA ANTÒNIA MANASSERO MAS

Intentaré respondre a aquestes dues preguntes, malgrat que crec que són prou complexes, com per fer-ho de forma breu, però com que és el que demanau, idò és el que cal:

- Què representa el Papa per a tu; com t'afecta?

Representa un referent, malgrat que en determinats temes, afecta més que a la meua vida de fe, a la meua vida com a persona creient dintre de la societat en la qual visc, perquè en moltes ocasions en el meu entorn no s'entenen algunes de les qüestions o afirmacions que fa o pugui fer. Tant en un sentit positiu, com en un sentit negatiu.

Què representa el Papa per a la comunitat on vius la teua fe; com l'afecta?

Crec que la resposta anterior es pot aplicar a aquesta pregunta. Afegint que en alguns casos les obres que la comunitat cristiana dur a terme són jutjades a partir de la visió que moltes persones tenen del Papa i de la jerarquia eclesiàstica i no de la comunitat de cristians.

De totes maneres, potser caldria afegir-hi una altra qüestió: què representa per a altres persones que són cristians, potser no practicants i/o no catòlics, però que sí que en molts de casos tenen en el Papa un referent. Aquest dies, pensant sobre la situació que se'ns planteja m'he trobat en situacions tal vegada una mica estranyes, ja que hi ha gent que es troba allunyada de l'Església que considera que el Papa té un lideratge moral i també públic que no tenen altres líders religiosos.

MARIA LLULL

Em sap greu, però puc col·laborar poc a la vostra demanda. Molt poc puc dir a tal efecte sobre com m'afecta el Papa en la meua vida diària. Procur estar més centrada i tenc o vull tenir de referència (o ho procur) l'Evangelí en la meua vida. Què em demana i exigeix. Prec pel Papa, això sí, però com a fidel no estic pendent de les manifestacions i notes que ens arriben; les sent enfora, molt centrades en la legalitat, els canons, les tradicions,...també enfora dels problemes i dificultats de la Humanitat.

Pens que no està bé que a certes edats avançades els posin aquestes responsabilitats al damunt, tal com està engirgolada la jerarquia eclesiàstica i tot el que envolta el "Vaticà".

X. V. R.

Amb tota sinceritat què representa el Papa per mi?

Per mi es una persona molt digna de respecte pel que representa i, sobre tot aquest en concret, perquè demostra esser molt valent amb la decisió presa. No em convenç gens ni mica el "tinglado" que hi ha entorn seu, perquè crec que moltes vegades no sols no és testimoni d'una església de Jesús, sinó molt al contrari. Pareix que només ha de donar normes i escriure "cartes"; i, segurament moltes vegades, sense poder fer el que voldria.

Com m'afecta?

M'afecta en la mida que estimo l'Església de la qual ell es el màxim representant, però, la veritat, no afecta per res la meua fe en Jesús, ni a les meues ganes de seguir el camí de l'Evangelí. Pens que en el seu nivell hauria de ser tot molt més senzill i més evangèlic.

Aquesta és la meva humil opinió, i tal vegada molt equivocada. Tampoc, en general, he tingut grans coneixements de causa.

En quan a la meva comunitat, diria que depèn de moltes causes: la primera l'animador(rector). Segon el nivell de la gent, concretament la formació humana i religiosa.

Crec que afecten molt més(en general)les normes que altres coses. Concretament a la nostra comunitat, no voldria generalitzar, crec que hi ha de tot: gent molt crítica i gent molt conservadora que espera que li diguin com ha d'actuar. La gent que té un poc d'inquietud i formació (capellans i laics) sembla que poden tenir més fàcil discernir i veure com han d'actuar i no sempre pareix que s'hagin d'acceptar les normes dictades pel Papa.

MARGALIDA MARIA RIUTORT CLOQUELL

1a. La veritat és que la visc com una figura allunyada de la meva quotidianitat de fe i vida en general, i el mateix pens que passa amb la quotidianitat i senzillesa de la vida de les parròquies. Hi ha molta parafernàlia lligada a aquesta figura, tot i que crec que en aquest cas ha estat una persona que ha tengut cap i cor. Valor molt el gest de dimitir i crec que hi ha tant d'embull dins el Vaticà que no vull que me serveixi de model, crec que el que no podem fer és allunyar-nos de l'Evangeli i compartir des del petit i més pròxim la fe que tenim creant comunitat. La veritat és que mai m'ho havia plantejat, no m'havia fet falta, me bastava amb la fe senzilla i el testimoni de persones senzilles que creuen amb un mateix missatge

2a. Tenc la sensació que aquests anys darrers s'ha volgut tornar a fer un ressorgiment de la figura del Papa, això ho constat fent més referència a escrits seus tant per part de les parròquies, com per part de la pròpia Càritas a nivell estatal.

No és que no siguin documents vàlids, però tenc la sensació que si no es fa arribar aquest tipus de coses a les bases és com si no tingués molt de sentit la seva existència i com si es perdés el nord, quan en realitat qui ens ha de donar el nord és Jesús i el seu missatge.

És clar tot això, imagin que ve mogut per la Conferència Episcopal, la qual també trob que no actua amb l'obertura, llibertat i responsabilitat que haurien de tenir les persones que la conformen. Per altre costat pens que per una comunitat és un element que ens podria unir, aglutinar; però, vaja, tampoc tenc clar quina hauria de ser la seva missió, ja que crec s'han barrejat moltes coses.

SEBASTIÀ SERRA MORRO

1a. Si bé reconec la figura del Papa com a important dins la història de l'Església Catòlica, en aquests moments la veig com un anacronisme dins el món actual: un càrrec elegit per uns pocs, d'entre una minoria que el que vol és mantenir el seu "statu quo". Quina altra institució és comparable a la gerontocràcia de l'Església catòlica? Quins canvis podem esperar dins l'Església amb un sistema tan tancat?

Sense posar en dubte els mèrits dels darrers Papes (nivell intel·lectual, capacitat de lideratge...), cada vegada em resulta més difícil veure-hi la figura del successor de Pere. Al llarg de la història s'ha volgut exaltar tant la figura del Papa que pens se l'ha arribada a convertir en un objecte de culte fregant la idolatria.

M'afecta des del moment en què una institució que estimo, perquè me sent un membre més dins ella, segueix donant una imatge molt "demodé" i sense sintonia amb el món actual. Això em fa patir. També perquè no em sent representat ni qüestionat per una organització molt poc/gens evangèlica.

2a. Crec que la majoria segueix respectant la figura, encara que no comparteixen la situació actual. Es reconeixen les aportacions teològiques i doctrinals, encara que no sempre s'entenen ni es comparteixen.

A nivell pràctic, del dia a dia, pens que no l'afecta gens tot el que surt del Vaticà, a no ser per, a vegades, indignar-se.

El llenguatge vaticà és bastant incomprendible per als cristians de base i ja no diguem per a la gent no creient, per la qual cosa crec que els afecta poc. **F**

construint alternatives

Illes de futur: experiències de resiliència a Mallorca

José Maria Aranda

Membre de Avanç filmacions educatives

"Per què certs ecosistemes col·lapsen en sofrir perturbacions mentre uns altres no?"

La resiliència és la capacitat de tractar amb el canvi i continuar desenvolupant-se."

El passat 18 de gener es va presentar al Club Diario de Mallorca el documental "Illes de futur: experiències de resiliència a Mallorca".

L'auditori es va omplir i molta gent va quedar a fora sense poder veure'l ni tampoc assistir a l'interessant debat protagonitzat per Daniel Wahl i Damià Bover, expert teòric en sostenibilitat el primer i inventor pràctic i pagès el segon.

L'expectativa creada coincideix amb els desitjos de molts ciutadans d'identificar quines són les oportunitats reals d'aprofitar experiències en el nostre voltant que projectin un nou model de producció, d'educació, de relació social, d'alimentació i en general de viure.

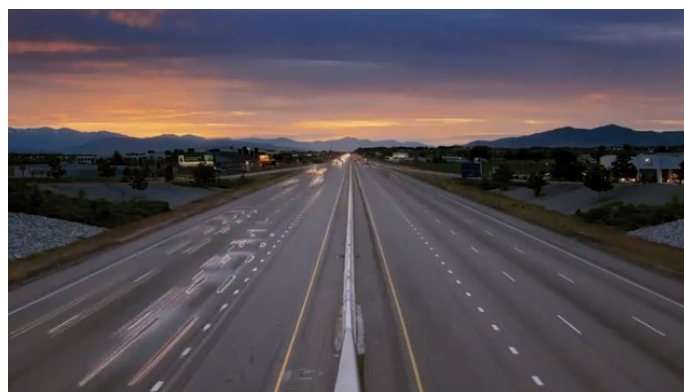
Aquest documental dóna a conèixer cinc històries reals de persones i col·lectius que participen en iniciatives d'un alt impacte resilient, i ofereixen alternatives davant un panorama més demolidor del que els mitjans de comunicació i el poder institucional ens explica.

Som energia o la cooperativa **Això és vida** són alguns dels exemples que s'expliquen, en un audiovisual d'un format d'uns 5 minuts, quin és el seu origen i quina és la forma en què els seus participants s'impliquen.

A Mallorca no existeix un pla B. El pla A és el turisme i si aquest falla, això és molt perillós. Amb aquesta contundència el documental explica com d'una manera pràctica qualsevol ciutadà pot incorporar-se en la seva vida a generar un futur més sostenible i solidari.

La iniciativa d'Avanç coincideix també amb la necessitat donar visibilitat a aquestes experiències i aprofitar el nou panorama de les tecnologies i les xarxes socials per multiplicar l'efecte comunicatiu que abans estava monopolitzat pels mitjans de comunicació tradicionals. Paral·lelament cobreix una necessitat imperant de generar continguts rellevants i atractius que coincideix amb els nous formats d'informació i d'espais on les persones accedeixen a nous coneixements.

Per això cada una de les històries es poden veure per separat en peces que es poden descarregar a Internet. Amb aquest objectiu s'han planificat diferents presentacions a altres indrets; Santa Maria, Inca i Santa Margalida, on la presentació de "Illes de futur" servei d'excusa per congrega diferents iniciatives de caire social i mediambiental.

L'associació Avanç filmacions educatives www.avanc.org, ha treballat durant 13 anys en la producció de continguts audiovisuals, majoritàriament en temàtiques de cooperació internacional.

Aquest documental ha estat finançat íntegrament per aportacions d'Avanç filmacions educatives. Per a dur-lo en davant s'ha contat amb la realització de la documentalista Ariadna Relea.

Des d'Avanç es planteja ja la continuïtat d'aquest documental per difondre noves iniciatives alternatives semblants que la crisi impulsat de forma exponencial. Per a la producció de "Resiliències II" es cerquen en aquest moments patrocinadors i suports que coincideixin en els valors que promou l'entitat. **F**

Veure trailer

http://www.youtube.com/watch?v=a6Rnm5rU_WY

Per a més informació consulta la pàgina al Facebook

Telèfon 627.260.236

jmaranda333@yahoo.es

construint alternatives

FIARE-BANCA ÈTICA. Una resposta de la ciutadania al sistema financer actual.

Nuria Brito

**Coordinadora Grup Local Fiare-Banca Ètica
a les Illes Balears**

El projecte segueix endavant, avançant amb pas ferm per oferir una alternativa al sistema financer actual en forma de banca ètica, cooperativa i ciutadana.

El projecte Fiare, que va sorgir al 2003 al País Basc de la mà de 52 organitzacions del sector social, s'ha anat desenvolupant i estenent per tot el territori espanyol, comptant avui en dia amb 11 associacions territorials que la impulsen (una d'elles és l'Associació Fiare Illes Balears) i més de 3.700 socis/es particulars i entitats que aposten per una entitat financer que té com a finalitat la transformació i la inclusió social a través del crèdit, i que es construeix sobre la base de criteris fonamentals com l'absència d'ànim de lucre, la transparència o la participació.

Les dues entitats han manifestat i decidit unificar-ne per a confluïr en un projecte comú que donarà com a resultat la primera banca ètica cooperativa

Tot i ser un projecte en construcció, Fiare va apostar per iniciar l'experiència de la intermediació financer (recollint estalvi i concedint crèdit) i alhora ha anat estenent la seva base social i ha anat recollint capital social per poder constituir la cooperativa. Encara que fos a petita escala, aquesta decisió ha permès que el projecte no es quedés només en un objectiu a perseguir sinó que en la pràctica, fora donant suport a la mesura de les seves possibilitats a diferents projectes transformadors del nostre entorn.

Fins ara, Fiare ha recollit al voltant de 4,5 M d'euros en estalvi i ha aprovat 30 crèdits per valor de 4,1 M d'euros finançant projectes econòmicament i ètica-socialment viables en àmbits a favor de col·lectius desfavorits, sostenibilitat ambiental, cooperació al desenvolupament, qualitat de vida de les persones...

L'activitat financer de Fiare ha estat possible en operar fins ara com a agent financer de Banca Popolare Ètica (BpE), una banca ètica i cooperativa italiana amb la qual col·labora des de fa anys, i amb la qual comparteix filosofia i funcionament.

Precisament aquesta coincidència, així com la positiva experiència col·laborativa i una seriosa anàlisi de la conjuntura financer actual, són les raons fonamentals per les quals les dues entitats han manifestat i decidit unificar-ne per a confluïr en un projecte comú que donarà com a resultat la primera banca ètica cooperativa de àmbit supranacional a Europa, en aquest cas, hispanoitaliana.

Aquesta decisió va ser ratificada per la base social de Fiare en el transcurs de la I Assemblea de socis/es que va tenir lloc l'abril de 2012 i mans a l'obra s'ha anat avançant en aquesta direcció fins al moment actual.

A més de treballar els corresponents aspectes legals i operatius, en l'últim trimestre de l'any passat, es va iniciar un procés de traspàs escalonat de les persones i organitzacions sòcies de Fiare a BpE, i durant aquests primers mesos de l'any, s'han celebrat les corresponents assemblees territorials per elegir els seus representants locals en l'estructura de la cooperativa. ■ ■ ■

Foto Assemblea Eivissa

El proper 15 de març, a Rivas Vaciamadrid, es celebrarà una trobada entre coordinadors/res locals d'Itàlia i Espanya i al dia següent, el 16 de març els socis i sòcies de Fiare tornaran a reunir-se per celebrar la seva II Assemblea estatal i afrontar costat de Banca Ètica els reptes que la integració i la conjuntura social i econòmica plantegen. A més, a l'Assemblea s'elegirà el candidat/a de l'Àrea Fiare al Consell d'Administració de la cooperativa (Itàlia es divideix geogràficament en 4 àrees d'actuació i governança i Fiare representarà la 5a) i s'elegirà als membres del Comitè d'Avaluació Ètico-Social de l'Àrea Fiare i a la seva persona representant.

Una banca ètica cooperativa i ciutadana no només és possible sinó que és necessària.

Les dades de creixement de capital social, d'estalvi i crèdit tant en Fiare com a Banca Ètica, tot i la crisi, avalen el projecte, però la demanda creixent, l'augment de restriccions legals i la manca d'ètica demostrada per gran part dels actors del sistema financer convencional, avalen encara més la necessitat d'alternatives que no es moguin seguint únicament una rendibilitat econòmica al preu que sigui, sinó que persegueixi una rendibilitat social que afavoreixi el desenvolupament de societats més justes i cohesionades.

Per això, ara més que mai és essencial que organitzacions i persones decideixin a quin tipus d'economia volen donar suport. Fiare-Banca Ètica convida a persones i entitats a vincular-se com a sòcies de la cooperativa, a fer-se clients i donar a conèixer l'iniciativa en els seus entorns per enfortir aquest projecte propi de la ciutadania i perquè s'incrementin les possibilitats de finançar projectes transformadors i d'oferir més serveis en resposta a les creixents necessitats. **F**

Us convidem a conèixer una mica més el projecte a través de la pàgina web de Fiare

<http://www.projectofiare.com/web/>

i de Banca Ètica

<http://www.bancaetica.it/>

i a seguir l'evolució del Proyecto Fiare a través de les xarxes socials Facebook i twitter.

Per contactar amb Fiare-Banca Ètica a les Illes Balears;

mallorca@projectefiare.cat
eivissa@projectefiare.cat

Foto Assemblea Fiare Illes Balears 2013

l'entrevista

KATIANA VICENS GUILLEN

Katiana (des de nina ho he escrit així) Vicens Guillén, va néixer el 4 de març de 1971 a Palma. Tindrà 42 anys en el moment que surti l'entrevista. És auxiliar d'infermeria. Des dels 16 anys s'inicià en la feina, fent substitucions i treballs precaris. Als 22 anys treu les oposicions a l'hospital Joan March. També inicia la seva afiliació formal a CCOO. La col·laboració real ja era bastant anterior. En el darrer congrés de febrer de 2013, ha tornat ésser reelegida Secretària General de CCOO de les Illes.

L'A.M.- Com agafes consciència sindical?

K.V.- Com a tanta gent, quan tens els primers contactes amb el món laboral. Comences a prendre consciència de què no ets una mercaderia, sinó que, com a treballador tens uns drets i que, si no els reclames tu, ningú els exigirà per nosaltres.

La primera feina pagada que jo vaig fer era quan tenia setze anys: vaig fer substitucions a la Residència de La Bonanova. Allà ja hi havia comitè d'empresa... Després en el Joan March ja em vaig relacionar més intensament amb les persones. Jo vaig entrar en el sindicat de la mà d'en Joan Palou.

L'AM.- Vares entrar per la Federació de Sanitat?

K.V.- No, per la Federació de l'Administració Pública (FESAP). La Federació de Sanitat només hi era als hospitals estatals. Els autonòmics estaven dins l'Administració.

L'A.M.- Comences a tenir algun càrrec dins la Federació?

K.V.- Nooo, pas molt de temps. L'afiliació ve després de la pròpia implicació; arriba un moment en què et dius: "ara ja et toca afiliar-te!". Primer em nomenaren delegada sindical del centre. Quan varen venir les següents eleccions ja vaig sortir delegada electa. Al caps dels anys vaig tenir un primer alliberament; estava a la Secció Sindical de la Comunitat Autònoma. Després vaig tornar a la feina un temps. I, a partir de l'any 2001, ja vaig venir aquí a la Federació, no a la secció sindical, com a permanent de l'Administració Pública. I d'aleshores ençà estic en aquesta casa.

L'A.M.- I acabada de reelegir en el desè Congrés celebrat el mes passat. Enhorabona! A la ponència parles dels anys passats com a molt durs...

K.V.- Efectivament, han estat quatre anys molt complicats... i el que queda per endavant!

L'A.M.- Quines dificultats presentaries com a més importants?

K.V.- Jo ho definiria com un període de pèrdua de drets socials i laborals. D'involució democràtica i de imposició i no de diàleg. Són tres trets que podrien definir aquests darrers anys.

També crec que aquesta crisi ha tingut alguna cosa bona. Jo sempre em queixava perquè, quan vas pels carrers, quan parles amb la gent, semblava que el "papá estat" era qualque cosa que existia allà i que ens havia de dotar de serveis i de coses, i que nosaltres no hi teníem res a veure; que venia molt de damunt. Crec que amb aquesta crisi la gent ha pres consciència de què l'Estat som tots, que ens ha de proveir de serveis, però que aquests serveis els pagam entre tots. La gent ha pres consciència de què els impostos serveixen per coses. A mi això em sembla important.

L'AM.- Venim d'una etapa en què l'abundància ens havia reblanit a tots, partits, sindicats, ciutadans?

K.V.- Les lluites sempre estan en consonància amb el que un reivindica o amb els atacs que es pateixen. Quan l'economia creix, i es crea ocupació i la gent està còmoda, no em quadra que es faci una revolució. Què han fet els sindicats durant tots aquests anys? Han denunciat que s'estava fent un model de desenvolupament que ens duria a on ens ha duit. Quan no hi ha problemes de subsistència, la gent tendeix més a l'individualisme. Aquest temps de bonança el que ha provocat ha estat això. Evidentment aquesta crisi marca un punt d'inflexió.

Però, així i tot crec que la ciutadania no ha madurat a bastament. Perquè crec que, si ho hagués fet, ja hauríem tingut una revolta social. Crec que continua, encara, en certa manera, sense capacitat de prendre consciència de la pròpia força que poden tenir els ciutadans d'un país. Ja sabem que és complicat; davant unes polítiques que dicten uns que no sabem qui són, que no tenen cara i ulls... Podríem anar més enllà si entre tots ens atrevíssim a anar junts. ■■■

L'AM.- Potser aquests temps de bonança havien afavorit un cert "compadreo" dels indicats amb els distints governs (cursos, subvencions, etc.)? Potser els governs els han intentat embolicar en una espècie de teranyina que domesticava els sindicats? De la mateixa manera que quan els grans partits parlen de pactes dins l'imaginari social es sobreentén que mai arribaran a la cambra secreta...

K.V.- Primer de tot, no m'agrada gens que ens posin a la mateixa alçada dels partits polítics. Nosaltres som una organització sindical; no som un partit polític. Jo puc assegurar-me amb un partit polític; més ben dit, puc assegurar-me amb un govern a una taula, però ell està a un costat i jo a l'altre. No estam allà mateix; independentment del color que sigui. En aquest discurs més populista de què els sindicats ara fan guerra perquè els han llevat coses... Crec que són "xorrades".

Es podria aprofundir molt més, però podríem preguntar-nos per què entre els anys 96, 97... i els anys 2008, 9, una dècada llarga, en aquest país no hi ha hagut conflicte social. Això va de la mà de l'economia. No va de la mà de què els sindicats tinguem subvencions o gestionem formacions. Si ho miram, nosaltres hem gestionat formació durant la crisi del noranta. L'hem gestionada abans i després. I, en aquesta comunitat autònoma, hem muntat un "cristo" quan ha estat necessari; hi hagués subvenció o no. La subvenció no és motiu de conflicte social; aquest ve determinat per una altra qüestió.

L'AM.- El sindicalisme de classe a les Balears, pot esser decisiu de cara al futur de Les Illes?

K.V.- El futur de les Illes hauria d'esser aquell futur que hem de construir entre tots. I aquest "entre tots" no és la majoria parlamentària que cada quatre anys es dona a un partit determinat. Això no és el meu "entre tots"; va més enllà. I, de la mateixa manera que és necessari un pacte pel creixement i per l'ocupació a Europa, i és necessari a Espanya, també ho es per a les Balears. Però aquestes coses s'han de fer entre tots; hem de construir un model productiu sabent que som una illa que té molt d'atractiu turístic; que a la gent li agrada venir i que serà la nostra indústria principal, el motor principal. Però, també, nosaltres, els illencs hem de decidir quina classe d'indústria turística volem oferir. I també el illencs hem de decidir si volem mantenir la nostra indústria tradicional, o no. I els governs el que haurien de fer és escoltar el que vol el poble; i no fer un programa en contra de les opinions del poble. I en aquest sentit Comissions Obreres, com a sindicat de classe, tenim molt a dir; perquè nosaltres ens definim com a sindicat sociopolític. Nosaltres defensam les condicions del treballador en el centre de treball, però també anam més enllà.

Perquè també volem i defensam les seves condicions de vida com a ciutadà. I el model de desenvolupament econòmic afecta, com no pot esser d'altra manera, les condicions de vida de la població. Però això el senyor Bauzà no ho entén; no sé si hi ha màsters d'això. A les farmàcies no en venen d'això.

L'AM.- Creus que aquest plantejament sociopolític és percebut per part dels moviments socials del país?

K.V.- La gent el que fa és posar-ho tot dins el mateix sac: "Comissions i UGT és el mateix que PP i PSOE...". No, alerta. Nosaltres no feim política de gestió directa; la política l'ha de fer el que li correspon fer-la: la política la fan els partits polítics, els qui conformen els governs, que intenten dur endavant polítiques que haurien d'esser pactades en el Parlament i no imposar les seves polítiques de forma unilateral. Però aquest seria un altre debat.

Jo crec que la gent mescla aquestes coses... És cert que després de la transició, a partir dels anys 80, a partir de la consolidació democràtica d'aquest país, potser hem deixat de fer pedagogia, la pedagogia suficient perquè la gent entengui i comparteixi quin és el paper transformador que volen liderar els sindicats de classe. Tu el que vols a través d'una organització sindical de classe (la major organització d'aquest país; que vengui qualsevol partit a dir-me quants d'afiliats té...), que representa molta gent, que es legitima cada quatre anys en les eleccions en els centres de treball... Idò aquesta organització, amb tot el que du darrere, i el bagatge de molts anys, vol incidir en com construïm el futur d'aquest país, vol tenir qualque cosa a dir. Però, a través de l'organització. Nosaltres representam treballadors i ciutadans; en aquest cas treballadors en la seva vessant de ciutadans.

Tots aquests moviments que sorgeixen, formats sobre tot per gent jove, fills de la Constitució afortunadament; no han viscut la transició (jo tampoc, però hi estic més a prop que ells) i potser no ho acaben d'entendre. No acaben d'entendre com es va produir aquell procés, per què es va produir, què es demanava... I n'hi ha que et diuen que sí, que ho entenen i que el respecten, i admiren el paper que va fer CC OO en aquell moment, però consideren que ara hem tornat una altra cosa. I que ja no responem a allò. Potser sí hem de fer autocrítica, com tothom, però l'essència no ha canviat, l'essència és la mateixa.

L'AM.- Això, potser, es manifestaria amb l'afiliació. Com ha anat els darrers anys?

K.V.- Els dos darrers anys l'afiliació ha minvat. La nostra afiliació cau, és un tema, que cal analitzar en el seu context...

L'A.M.- Tal vegada seria reflex de la decepció generalitzada que es respira, un estat d'ànim...

K.V.- Reflecteix sens dubte la situació del mercat laboral. Nosaltres tenim una minva de l'afiliació a la franja d'edat més castigada per l'atur. I, així i tot, la nostra pèrdua percentual d'afiliats és inferior a la pèrdua percentual de treball assalariat. Això no és un meravella per a ningú; ni per a la gent que perd la seva feina ni pel sindicat que perd afiliació. Estam convençuts que es tracta d'una situació estructural i que això es recuperarà en el mateix moment que es recuperi l'ocupació i es recuperin les relacions laborals. Però, lògicament, si hi ha menys gent fent feina... En aquest país la gent encara lliga molt l'afiliació amb el fet de tenir un treball, en què l'ajudin quan té un problema. No és tant una afiliació ideològica, solidària.

L'A.M.- Potser també tingui a veure amb la manca d'esperança en les institucions...

K.V.- Jo crec que la gent té una manca d'esperança absolutament en tot. La gent té un desencís, està en una situació de desencís. És comprensible, ho admet. Mirau a mi em preocupa més la desafecció que la gent té en aquests moments en les institucions que ens representen, és a dir, en la democràcia; em preocupa més això que em posin a parir com a sindicat.

L'A.M.- El robatori que ens estan fent és ideològic...

K.V.- És clar. A mi em dóna molt què pensar quan veus una persona jove, vint i un parell d'anys, que et diu: "a mi no em representen", "això no val per res", "que aquesta democràcia...". Mem! a mi no tots em representen, però n'hi ha que sí! Si deixam de creure en la democràcia, què ens queda? El camí no és aquest. Podem discutir què hem de millorar en el sistema democràtic. Això és el que hem d'exigir: la millora del sistema democràtic. No la seva desaparició. Hem d'exigir uns partits polítics transparents. No dic que aquests partits polítics no em valen; em valen tots, des del primer fins al darrer, però amb transparència. Però amb transparència de veres, no "strip-tease" (allò de què et mostren, però no et mostres).

L'A.M.- Hi ha un fet que no em comentat, i és que a l'Executiva de les Illes, per primera vegada en la història, hi ha més dones (7) que homes (4)...

K.V.- No ho hem publicat... No hem fet bandera d'això.

L'A.M.- Significa qualche cosa, pot aportar un canvi de sensibilitat?

K.V.- Mira, ha sortit així. No ha estat una qüestió meditada. No ha estat una cosa programada. Dins l'equip hi havia més dones que homes.

Quan vàrem acabar el mandat no tenia res a veure aquella executiva inicial que vàrem triar amb la que hem acabat. Jo he continuat comptant amb la mateixa gent que hi havia a l'equip, i les incorporacions que s'han fet em pens que han estat dos homes i tres dones. I com que jo comptava amb l'equip, ha sortit així; no hi hem fet absolutament res. Si hi haurà més sensibilitat o menys, no ho sé, jo treball amb homes i amb dones... Hi ha gent més o manco feina, independentment del sexe. Potser també ho veig així perquè jo som dona, però no hem fet cap esforç en aquest sentit ni hem fet res intencionat. No hem fet quadrar res i ha sortit així! Quan, en un moment determinat, jo he de veure amb qui puc comptar veig que aquesta és la gent i no mir si són homes o si són dones.

L'A.M.- De totes les maneres, històricament, hi ha hagut rols més masculins i altres més femenins...

K.V.- Efectivament, els canvis es produeixen, però s'han de produir de forma natural. Aquesta Comissió Executiva que té més dones que homes s'ha produït de forma natural. No podem forçar les coses des de dalt, perquè no funciona; no sortiran bé. El que hem de fer és crear les condicions adients des de baix perquè pugui haver-hi dones disposades a presentar-se a les candidatures dels centres de direcció de la més alta instància. Perquè, si amb aquella obsessió de què hi hagi dones, les traiem de qualsevol lloc per posar-les, no funcionarà. Si no estan preparades, o no volen, o no poden adquirir els compromisos i la dedicació que això exigeix (perquè exigeix!)... També hem de tenir en compte que jo no estaria aquí si el meu company no fos com és. Però, amb tota seguretat, el meu company no seria tampoc el què és, si jo no fos com som. ■■■

L'A.M.- Què és el que t'agrada més i què és el que menys t'agrada de l'actual Comissions Obreres de les Illes?

K.V.- Com a Secretària General que m'ha tocat liderar aquests darrers quatre anys de conflicte, a mi m'ha agradat el compromís que he trobat en tota la gent de Comissions. És una ajuda per tirar endavant. I per ésser capaços, en cada moment, de prioritzar allò que era important i urgent, aparquant altres coses que es podien tractar en altres moments. El que menys m'agrada a Comissions de les Balears i del conjunt és la reticència als canvis. Jo som una persona que, ja de natural, necessit constantment canviar coses. En tot; a la meua vida també. I està dins la natura humana, ho he vist en el sindicat, a la feina, en qualsevol àmbit, sempre hi ha una reticència al canvi. Jo crec que això és el pitjor ens pot passar en aquests moments.

L'A.M.- La crisi segurament configurarà un altre tipus de societat. Si això és així segurament serà necessari un altre tipus de sindicat.

K.V.- Veig el futur molt complicat i amb molta feina. La crisi configurarà una societat que ja s'està configurant des de fa estona. Això ja fa temps que ho tenim dins el debat de l'organització. Per això dic que el que menys m'agrada és la reticència al canvi. Perquè les anàlisis estan fetes; estan fetes les anàlisis dels canvis que hauria de fer el sindicat. El que passa és que llavors s'han de posar en pràctica; i aquí és on surten les reticències. Nosaltres tenim una societat que canvia; nosaltres tenim un món laboral, de relacions de treball que canvien des de fa molta estona. I passam d'aquell model "fordista" (de la indústria, de l'empresa, del treball en cadena) a una atomització absoluta de l'entramat empresarial, on hi ha una matriu que té no sé quantes empreses participades, que endemés franquicien a no sé quants, subcontractes... El model al que nosaltres ens enfrontam com a sindicat no té res a veure amb aquest model. Totes aquestes anàlisis estan fetes, però és cert que continua havent-hi estructures que funcionen aferrades a veure si tornarà aquell antic model. Hem d'evolucionar els individus, però també les organitzacions. Jo crec que a nosaltres ens serveixen els nostres principis, la nostra base ens serveix tota. El que hem de fer és cercar la millor forma de relacionar-nos amb la societat, en aquest nou context social i laboral.

L'A.M.- Tenint en compte que, malauradament, el 25% d'atur que patim sembla que durarà molts anys. Fins i tot n'hi ha que diuen que ja no tornarem a la plena ocupació. Tota aquesta gent, com es relacionarà amb els sindicats?

K.V.- Fins ara no s'hi relacionen; o s'hi relacionen poc. Però no sols això; també hi ha els aturats, hi ha la franja d'edat més jove (que encara no s'han incorporat al món laboral). Ara hi ha un altre segment de població que creix, perquè així la impulsen: és l'auto ocupació forçada. Són els autònoms dependents, el fals autònom. Com ho feim perquè la gent que acaba la seva vida laboral activa, i que, endemés, és jove, està físicament bé, en plenitud de les seves facultats, amb una experiència acumulada increïble... Com ho feim perquè aquesta gent no se'n vagi del sindicat? Són molts de fronts que tenim oberts.

Segurament el primer que haurem de fer és recuperar reputació i credibilitat davant el conjunt de la societat, perquè, si no és així... Jo crec que aquesta reputació i credibilitat no s'ha perdut, però sí s'ha tacat d'alguna manera amb atacs no imputables a nosaltres. Tu pots ésser autocrític i dit que no hem evolucionat amb la mateixa rapidesa que ho ha fet aquesta societat. Per tant hem ranquejat una mica en les nostres fórmules d'organització... Però d'aquí a què ens vulguin penjar el "sambenito" que som un càncer per aquesta societat..!

L'A.M.- S'ha criticat molt la figura dels alliberats... Fins i tot, en aquests moments, sembla una imatge de privilegi.

K.V.- Demaneu a la gent que conviu amb nosaltres. No li desitjaria a ningú que sigui un "permanent sindical" perquè sabrà el que és. Hi ha dues paraules que he eliminat del meu vocabulari: una és "alliberat" i l'altra que "vivim de les nostres quotes". No, ens finançam amb les nostres quotes. Jo visc del meu salari. El vocabulari és molt enrevessat. A vegades som nosaltres mateixos que pervertim el vocabulari amb la més bona intenció del món.

El tema és complicat. Que hi ha gent que pugui haver fet abús, o mal ús, del temps sindical. Diuen "aquest ha aprofitat el dia per anar a la platja". Això no és així, però ja sabem el que passa. De tot hi ha, però si jo sé que un del meu sindicat no actua bé, actuam en conseqüència. Nosaltres tenim l'obligació no sols de posar tots els mecanismes perquè això no passi (codi ètic, recursos sindicals, etc.), sinó que tenim l'estricta obligació de fer-los complir. De totes les maneres això s'acabaria si les empreses fessin el que les toca fer: que demanin el paper que justifica la utilització de les hores sindicals. Jo no en signaré cap que no sigui per venir al sindicat.

L'A.M.- Hi haurà unitat entre Comissions i la UGT? Hi haurà matrimoni?

K.V.- Jo no ho sé, però d'entre el que ens preocupa aquesta és la darrera prioritat. Valoram la unitat d'acció, com la que hem mantingut durant aquesta quatre anys, però crec que anar més enllà seria un procés complicat. Són dues grans organitzacions. Jo no dic que no estigui a favor; el que qüestion és l'oportunitat del moment. Unir les dues organitzacions més grosses d'aquest país ha de ser una feïnada.

L'A.M.- Estan més a prop les bases o les cúpules?

K.V.- Les cúpules, segons la meua opinió. Fent una comparació amb el que és la unitat d'acció, nosaltres tenim menys problemes per pactar una unitat d'acció entorn d'una activitat, un document, una proposta, des de les direccions confederals, que per dur aquesta unitat d'acció als centres de treball. Per tant, fins que nosaltres no siguem capaços de que realment la unitat d'acció es doni des de baix fins a dalt no podem dur a terme una gran central sindical sense que això provoqui fortes friccions. Hem d'esperar que això caigui com una fruita madura. D'altra manera el que nosaltres podem provocar, en lloc de la suma, és la resta.

La perspectiva futura és que sí. El millor que li podria passar a aquest país seria tenir un gran sindicat de classe; o una única confederació sindical de classe. Però, per arribar aquí ha de madurar més. Els treballadors haurien de pensar en una lluita contínua per influir en el cap a on ha de caminar aquesta societat amb les seves polítiques. L'enemic no està entre nosaltres, l'enemic està allà davant. En una gran confederació de sindicats de classe hi hauríem de quebre tots, perquè l'objectiu el tenim davant.

L'A.M.- Com valoren el Consell de la Societat Civil o l'Espai d'Encontre de la Cimera Social?

K.V.- Mira, jo crec que són coses molt diferents, que no tenen res a veure. Aquesta és la meua apreciació que he participat en la constitució d'una i de l'altra.

El Consell de la Societat Civil pretén ésser un espai de trobada de la societat civil. Està circumscrit a Mallorca. Jo crec que està bé, amb molta efervescència de resposta social, i volen aconseguir un espai per articular debat i propostes de distintes organitzacions.

I, en un moment determinat, les organitzacions sindicals (a nivell estatal i també a les Balears) decidim impulsar un "Espai d'Encontre o Cimera Social".

Encontre de tot allò que ha anat creixent i que s'ha constituït i que no volen estar al Consell de la Societat Civil. Plataformes de sindicats de l'Administració Pública, associacions de ciutadans i de gent en defensa de no sé què, tantes coses. La idea de la cimera és que hi hagi un espai d'encontre entre tot allò que s'ha creat. Sense que això hagi de suposar la dissolució de res per conformar res nou. Es a dir, la cimera no té un esperit de permanència. De fet, quan abans es pogués acabar, millor. En canvi el Consell de la Societat Civil jo pens que s'hauria de mantenir com un espai d'encontre de la societat civil. Però la Cimera està pensada per a una altra cosa. Hi ha organitzacions que, per molt que vulguem, no estaran dins el Consell, però estan en altres plataformes, i sí que hem aconseguit, a través de la Cimera Social, ésser-hi tots. Crec que tots dos són instruments útils, però cadascun s'ha d'utilitzar en el moment oportú i amb la finalitat pròpia. Hem d'ésser hàbils i intel·ligents; i hem de sebre manejar els espais de confluència necessari en cada moment.

L'A.M.- Has tengut ganes de deixar-ho fer; d'enviar-ho tot a rodar?

K.V.- Sempre, com en tothom, hi ha qualque moment de debilitat. Però moments de plantejar-me en sèrio abandonar, no. Els típics moments de desànim; de tenir la sensació de què t'han carregat algun mort; aquestes coses. Altrament no hauria repetit. Vaig considerar que per a l'Organització també era el millor donada la situació actual. **F**

Katiana, gràcies per la franquesa de les teves respostes. Que tenguis sort i encert!

Galícia: hegemonia conservadora, fracàs de l'esquerra convencional i irrupció esperançadora d'AGE

Juan Martínez García

Vice-coordinador nacional de Relacions Polítiques, Espazo Ecosocialista Galego

Malgrat els tòpics i dels resultats electorals, no es pot dir que Galícia sigui un feu de la dreta a l'ús, ni que la ciutadania gallega estigui identificada, o resignada, amb el seu etern govern de dretes, excepte breus períodes. Històricament, però també actualment, les ciutats gallegues són escenaris de grandíssimes mobilitzacions pels drets nacionals, laborals, socials i ciutadans, des d'una gran pluralitat d'organitzacions tant sindicals, polítiques com socials. Recentment vam poder comprovar en la massiva participació en la vaga general del 14-N, després d'un any ple de importantíssimes mobilitzacions contra les retallades i les polítiques antisocials del govern del PP.

Algú podria dir que això mateix ha succeït a tot l'estat, i és veritat, però el cert és que al mateix temps que la majoria de la ciutadania estava mobilitzada, no existia una relació d'identitat d'aquesta ciutadania crítica amb l'esquerra política parlamentària. Inconscientment, ja que d'altra manera la situació seria molt greu, els partits que componien l'esquerra parlamentària estaven més preocupats de posar excuses a la seva derrota futura (i passada) que a posar els ponts necessaris per fer efectiva la imprescindible comunió entre esquerra social i esquerra parlamentària. Diguem que no van posar gaire atenció ni el PSdeG ni el BNG, immersos en la seva permanent crisi interna, que no és altra que la crisi de l'esquerra "de l'aparell", per més que de tant en tant gesticulen i s'acostin als que estan desenvolupant la veritable oposició i plantejant una alternativa social i solidària a la crisi, la ciutadania mobilitzada, sense la tribuna al Parlament de Galícia però sí una incidència social i política cada vegada més notòria i amb més suport.

El juliol passat es va reprendre, després de gairebé 10 anys, un espai d'unitat sindical nacional entre UGT, CCOO i CIG, les tres principals organitzacions sindicals gallegues, per fer front amb la major força possible a les polítiques de retallades econòmics, socials i laborals imposades pel PP des del govern de l'estat des del govern de la Xunta.

Això va ser rebut amb satisfacció per tota la ciutadania crítica, que va omplir els carrers de les ciutats de Galícia el 19 de juliol com no es recordava, demostrant que l'esforç a superar divisions, legítimes però inoportunes en aquests moments, té uns resultats que multipliquen la incidència i el suport social.

Molts pensàvem que això mateix portat a la política institucional, i en aquest cas, amb més motiu, era l'única manera de poder respondre a la "sortida" neoliberal a la crisi que des dels governs del PP, i a Galícia essent avantguarda, ens estan imposant a la immensa majoria, aprofitant la crisi per desmuntar l'incipient estat social que es va poder conquerir.

L'experiència del govern del PSdeG i del BNG dóna per parlar molt d'això, i sent una etapa amb més llums que ombres, no va servir per superar caducs models de quotes de poder per sigles i afinitats, paradigmes de les esquerres aparellístiques i clientelars, amb conseqüències devastadores per ambdues forces polítiques, com s'està veient.

Amb aquest panorama, i amb la convocatòria d'eleccions a Galícia pendent de confirmar si serien abans de l'estiu, després de l'estiu o, fins i tot, esgotant la legislatura el març del 2013, la convulsió s'instal·la al PSdeG i al BNG, i es salda amb diferents "venjances" internes que tenen com a resultat una major intestinizació si era possible, i una absència permanent com oposició generadora d'alternatives, enfront d'un govern de Galícia que no té inconvenient a convertir la ciutadania gallega en víctimes del seu particular laboratori neoliberal, amb mesures i retallades que després el PP aplica a tot l'estat. Un govern que no té al davant a ningú, excepte gestos més de cara a l'intern dels seus partits (PSdeG i BNG) que de cara a la ciutadania que haurien de representar i defensar. ■■■

Això va ser rebut amb satisfacció per tota la ciutadania. Es mescla aquest escenari desassossegant amb diferents decisions, més ben dit, escissions, al BNG de dos dels seus corrents interns (Encontro Irmandiño i + Galiza) després que l'Assemblea General de gener de 2012 avalués els plantejaments de continuïtat i d'autocomplaença de la UPG, força hegemònica dins del BNG, partit comunista marxista-leninista independentista en tota la seva expressió. Aquestes dues forces polítiques, que ja venien treballant internament en el BNG per "obrir" a la societat, intentant posar fi a més de 15 anys de pèrdua de suport ciutadà, juntament amb altres experiències polítiques, van a protagonitzar, sense saber-ho, una de les experiències polítiques més interessants dels últims temps, especialment el Encontro Irmandiño, que inicia un procés assembleari de constitució com a pol aglutinador de col·lectius i persones d'esquerra nacionalista, que culminarà en el que es coneix com Anova Irmandade Nacionalista, i que no sense titubejos i dificultats, van decidir apostar per atendre amb més urgència el pol esquerra-dreta que el pol nacionalisme-no nacionalisme.

L'evolució de + Galiza en aquest procés, evocant sempre les bondats d'experiències polítiques històriques, com el Partit Galleguista, no va ser tan encertada, com va demostrar l'escàs suport ciutadà rebut en les eleccions d'octubre, passant de voler ser una "cooperativa política" d'esquerra renovadora i progressista, a aglutinar sota el que ara es diu Compromiso por Galicia a un conglomerat de forces locals conservadores, redimides pel fet de l'ésser "galeguistas", i no sabent, o no volent, estar a l'altura del moment, en no atendre a l'espai que s'estava creant entre Anova i, aquí està la sorpresa, una Esquerda Unida sorprenentment audaç.

En aquest moment, i no sense intentar propiciar la confluència, el Espazo Ecosocialista Galego, després de rebre tota mena de qualificatius gens intel·ligents, vam haver de decidir la nostra sortida de Compromiso por Galicia, ja que érem els únics que defensàvem l'acord de ser "cooperativa política" de l'esquerra nacional renovadora i progressista.

Quan ja l'únic que perseguia la direcció de Compromiso por Galicia, en aquell temps també de + Galiza, era conformar un partit galeguista especialment centrista, per no dir conservador, d'acord amb les organitzacions locals que al final es van sumar, i que després de les eleccions, i dels poc més de 14.000 vots obtinguts per Compromiso por Galicia, s'estan deslligant, pel possible efecte que aquest fracàs pugui tenir en les següents eleccions municipals i en les seves aspiracions a les mateixes.

Cal destacar que el Espazo Ecosocialista Galego vam proposar que Compromiso por Galicia participés de la coalició que estaven preparant entre Anova i EU, i des de la direcció de Compromiso no es va voler atendre aquesta proposta, però així que varen voler atendre el que opinava la gent que donava suport el projecte de Compromiso, no van tenir més remei que corregir "a la seva manera" aquesta decisió, promovent una mena de referèndum intern que va tenir com a resultat un suport majoritari a participar d'aquesta possible coalició, a la vegada que la direcció de Compromiso no desistia en el seu afany de dificultar-la, assenyalant la condició "espanyola" d'EU i altres coses, aconseguint al final el que buscaven, que EU no tingués cap interès en entendre's més que amb Anova. És evident que van encertar.

Al final, el que semblava impossible pren forma, i Beiras i Yolanda Díaz, en representació de les seves respectives organitzacions, Anova i EU, escenifiquen l'acord de coalició, que amplien amb la incorporació del Espazo Ecosocialista, i de Equo, organització que pocs mesos abans havia decidit presentar-se en solitari a les eleccions.

Durant aquest temps, tant el PSdeG com el BNG, van insistir en les seves tesis errònies de donar per vençut al PP pel desgast de les seves mesures de retallada, anunciant sondejors que els donava la majoria sumant resultats, alhora que plantejaven unes candidatures i unes propostes de perfil baix, més pensades en resoldre problemes interns que en aconseguir el suport de la

ciutadania. I cadascú des de la seva trinxera, sense acostar-se, sense donar més no sensació de coincidència en posar fi al govern del PP. Això sí que ho va percebre la ciutadania.

Eleccions al Parlament de Galícia de 2012					
Partit	Candidat	Vots	%	Escons	+/-
Partido Popular de Galicia (PPdeG)	Alberto Núñez Feijóo	653.934	45,72	41	+3
Partido dos Socialistas de Galicia-PSOE (PSdeG-PSOE)	Pachi Vázquez	293.671	20,53	18	-7
Alternativa Galega de Esquerda (EU-ANOVA)	Xosé Manuel Beiras	200.101	13,99	9	+9
Bloque Nacionalista Galego (BNG)	Francisco Jorquera	145.389	10,16	7	-5
Unión Progreso y Democracia (UPyD)	José Canedo	21.212	1,48	0	=
Escaños en Blanco (Eb)	-	17.116	1,19	0	N/A
Sociedad Civil y Democracia (SCD)	Mario Conde	15.781	1,10	0	N/A
Compromiso por Galicia (CxG)	Xoán Bascuas	14.459	1,01	0	=

Així que ens trobem que la societat civil gallega si s'uneix per defensar-se dels atacs del PP. Els sindicats també s'uneixen i reben el suport en les seves mobilitzacions. I per fi, part de l'esquerra política també s'uneix, i aconsegueix sota la coalició Alternativa Galega d'Esquerda un suport social i ciutadà tal, que els situa com a tercera força política parlamentària, tot i les greus mancances de recursos que pateixen i de les dificultats, lògiques, de coordinació entre els seus principals organitzacions, ANOVA i Esquerda Unida, en provenir de cultures polítiques i organitzatives molt distants.

Sembla que tant PSdeG com BNG van prendre nota, obligades pel fracàs electoral de les dues que els va infringir una pèrdua de centenars de milers de vots, i des de llavors volen revisar el seu discurs cap a formes d'obertura i aproximació als moviments ciutadans, més enllà que els siguin afins. Però no és possible percebre un convenciment clar per la seva part que hagin de canviar les seves formes i plantejaments. Seria reconèixer que han fracassat a consciència.

Però tampoc és idíl·lic tot el que té a veure amb Alternativa Galega d'Esquerda. Per altres motius, però li costa aplicar això de les noves manera de fer política, tant en la campanya electoral, que va ser idèntica a la d'altres partits, amb menys recursos i més èxit, sense sortir-se del guió de la caravana de mitjans, dels actes d'autoafirmació i, el més important sense proposta política elaborada, més enllà d'argumentaris presentats com manifestos polítics tant de Anova com d'Esquerda Unida, refosos. No seria perquè des del Espazo Ecosocialista Galego reclamem formalment, informalment i "per terra, mar i aire" que era crucial ser coherents, i que pel que fa a la proposta política el millor era propiciar els espais de reflexió i debat col·lectiu, que fessin protagonista de la campanya electoral i de les propostes a la ciutadania que volia donar-nos suport.

No vam tenir molt èxit, ja que en cap moment es va propiciar, justificant amb les urgències de la campanya.

Va acabar la campanya, es van obtenir els importants resultats electorals, es va constituir el grup parlamentari d'AGE, i malauradament es percep el desinterès de ANOVA i d'Esquerda Unida a configurar AGE com una autèntica cooperativa política permanent de l'esquerra política nacional renovadora, i només l'impuls que des del Espazo Ecosocialista Galego donem s'aconsegueix que es desenvolupin iniciatives polítiques com AGE a Pontevedra i Ferrol, contemplant amb tristesa com Anova es fa visible en solitari a les principals ciutats on hi ha hagut mobilitzacions recentment, i com Esquerda Unida mostra una mica de interès, que es dilueix també amb facilitat.

També l'activitat parlamentària sembla alguna cosa restringida als que van sortir elegits com a diputats i diputades, havent d'esforçar a fons des de l'Espazo Ecosocialista Galego per aconseguir introduir al Parlament iniciatives, com la que recentment presentem sobre sostenibilitat.

Se suposa que podríem participar en l'activitat el grup parlamentari, tot i no tenir diputats, però fins i tot per aportar la dedicació d'alguns dels nostres companys amb més disponibilitat i experiència sembla que hi hagi problemes.

És trist veure com encara des del setembre que es va posar en marxa la coalició no es va celebrar cap reunió oficial de la coalició, més enllà de les reunions de gestió parlamentària i de campanya entre Anova i EU. Sense voler ser endevinaire, sembla que es vol dir alguna cosa, sense dir-ho, i en especial, en relació a futures cites electorals, com les Europees o les municipals, a les quals és possible, a la vista dels fets, que la il·lusionant iniciativa política d'AGE no arribi per presentar les seves candidatures, en el cas de les Europees en relació amb altres forces polítiques d'esquerra renovadora, i en el cas de les municipals perquè s'intueix, i queden més de 2 anys que tant Anova com EU estiguessin preparant per concórrer en solitari.

Ningú va dir que aquest procés fos fàcil, però tampoc necessita més dificultats. Esperem que no es desfaci tot allò fet camí i que tingui com a resultat el desallotjament de les institucions gallegues, tant locals com del govern de la Xunta, de les polítiques conservadores i de retallades, siguin del partit que siguin, a favor d'iniciatives polítiques de transformació, sostenibilitat i radicalitat democràtica. En aquesta tasca posarem tot el nostre esforç. **E**

altres veus

Canviem la tendència cap a l'ètica

Maria Bonnin Cortès

Membre de l'espai d'igualtat d'IniciativaVerds

La crisi actual no és només una crisi de recursos, és fonamentalment la crisi derivada d'una civilització que ha col·locat el poder i els doblers com a senyor de tot el que ens envolta, utilitzant per aconseguir-ho actuacions immorals i delictives per a benefici propi.

Aquesta ambició de posseir bens econòmics i patrimonials a costa de l'empobriment de la ciutadania és avui una pràctica escandalosa que practica molta part de la classe política dels grans partits, persones que un dia decidiren optar per a la política o per a responsabilitats a grans empreses públiques o privades (avui tenim l'escàndol de part de la direcció de la patronal que s'ha estat enriquint a costa de robar als seus treballadors). Desgraciadament aquesta pràctica arriba a límits impensables també a un gran sector del petit empresariat. Mentre gran part de la ciutadania roman estorada amb ràbia continguda davant tanta corrupció i es demana com es possible tanta desvergonya? Fins quan aguantar tanta mentida?

Estam vivint en un Estat corrupte on molts dels nostres polítics no són dignes de representar als ciutadans que els varen votar (no és aquest el meu cas), ni de dirigir un país on amb la seva política corrupta posen en perill la Democràcia que tan de temps i sofriment va costar aconseguir-la. La corrupció és un abús autoritari de poder totalment en contra d'una democràcia i ataca frontalment el bé comú.

El poder basat en la mentida, la corrupció, amb privilegis injustificats, en la falta de democràcia, amb autoritarisme, en la censura, en la xenofòbia, és un poder que ha optat clarament per afavorir als més poderosos: els seus parents i amics i no els més desfavorits de la societat.

On han quedat tots els principis morals i humans de la majoria dels nostres polítics? O és que no saben que les pràctiques corruptes i la corrupció social està lligada als processos d'empobriment i a la supervivència social? On és l'Ètica Política imprescindible per a no quedar absorbits per l'ambició de poder?. ¿Com es pot defensar en el carrer, amb la boca grossa, el "Dret a la Vida" i aprovar a corre-cuita lleis i decrets que empobreixen greument a molta part de la ciutadania, arrossegant sectors de la població a viure sense poder cobrir els mínims necessaris per a una vida digna? No es això una forma de matar lentament condemnant a la persona a la desesperació que massa vegades duu a la seva destrucció?. Avui per a molts de polítics el que importa és el deute, no la persona.

La Democràcia viu de la justícia. Una política que no atengui el sofriment dels ciutadans es redueix a fer una funció administrativa. És un Dret Humà que tota persona tingui accés a la salut, a l'habitatge, a l'educació, al treball, a igualtat d'oportunitats, a ésser acollida a països estrangers, a la cultura...etc. Avui, per l'ambició de poder econòmic i polític de banquers, polítics i empresaris, aquest dret els ha estat segregat.

Davant d'aquesta corrupció que es desenvolupa dins un ambient de permissivitat i de normalitat, és urgent establir una ètica política, social i ciutadana que remarqui i reforci els valors propis d'una democràcia. Valors ètics com justícia, l'honradesa, transparència, participació, veritat, la cooperació, acollida, solidaritat, respecte als recursos naturals, la pau, igualtat, diàleg, valorar la diferència de cultures...etc, són els que poden enfortir la democràcia i donar tota la dignitat a la persona humana.

Jo me demano: fins on està disposada a aguantar la ciutadania?. Un altre món és possible, però no ho deixem només en mans dels polítics ni de tots aquells que tenen el poder. És cada ciutadana i ciutadà qui ho pot fer realitat vivint i exigint els valors propis d'una ètica política, social i política, ciutadana.

Nova trobada d'Espai Plural

Miquel Rosselló del Rosal

Membre de l'executiva d'IniciativaVerds

El dissabte dia 23 de febrer es reuniren novament les forces polítiques que conformen Espai Plural. Aquest cop la reunió es va fer a Sevilla i oficià d'amfitrió *Primavera Andaluza* que substitueix a *Paralelo 36* i que com aquesta vol aglutinar l'ecologisme polític i l'andalusisme d'esquerres. Assistiren representants d'Iniciativa per Catalunya Verds, *La Chunta Aragonesa*, Iniciativa del Poble Valencià, *Nueva Canaria*, Inicialiverds de Mallorca i per primer cop com nou membre d'Espai Plural *Espazo Ecosocialista Galego*. Així mateix participaren a la reunió com a convidats la *Plataforma Si se puede* de Tenerife i EQUO.

La trobada va aprovar la següent DECLARACIÓ DE SEVILLA:

A la profunda crisi econòmica, social i política que vivim cal afegir en les últimes setmanes un dels majors escàndols de la història democràtica de l'Estat espanyol, arran del presumpte finançament il·legal del PP i el cobrament de sobresous per part dels seus principals dirigents, començant per un desaparegut Mariano Rajoy. Un escàndol que tot i no haver merescut (com hagués passat en qualsevol país democràtic) la dimissió del govern i la convocatòria immediata d'eleccions, amenaça amb aprofundir en la bretxa entre ciutadania i política.

I això és així perquè aquesta situació és simultània a una xifra de sis milions de persones sense feina a tot l'Estat, massa gent amb dificultats i el que és pitjor, sense cap horitzó de millora perquè les receptes de la troica, aplicades per la dreta política només ens condueixen a un major empobriment de la població, més desigualtats, més destrucció mediambiental i menys democràcia per poder fer efectiva aquesta barbàrie que només beneficia els bancs i els poders econòmics en detriment de les persones.:

L'ofensiva re-centralitzadora que qüestiona fins i tot l'existència dels municipis i les comunitats autònomes no és casual, de fet és la forma escollida pel PP i la caverna mediàtica per carregar contra l'Estat del Benestar. Són les CCAA les que gestionen l'Estat del Benestar en aquest país, i per tant atacar les comunitats i qüestionar les seves competències no és només aprofundir en la insostenible tensió territorial de l'Estat, sinó que implica un atac frontal a les polítiques socials i d'ocupació, avui més necessàries que mai.

De la mateixa manera que la reforma de l'Administració local no persegueix res més que minar el primer esglaó del sistema democràtic a l'Estat espanyol, aprofitant el desprestigi de la política com a conseqüència de les corrupteles dels grans partits sense assumir cap tipus de responsabilitat política.

Una de les dificultats per poder somiar un horitzó d'emancipació, almenys d'alliberament urgent de l'opressió exercida per aquesta dreta decadent i els poders que la sustenten és l'absència d'alternatives polítiques, socials i culturals clares, diferenciades tant del PP com d'un PSOE que ni tan sols és capaç d'insinuar la convocatòria d'eleccions anticipades davant tot el que està passant.

La realitat espanyola s'assembla cada vegada més a la de Grècia, amb la preocupant diferència que no existeix ara per ara una alternativa política com la que pugui representar Syriza, que en el nostre cas hauria armar a partir de la confluència horitzontal de les diferents forces d'esquerres, ecologistes i sobiranistes de tot l'Estat, i de totes aquelles persones i col·lectius que comparteixin els valors de la solidaritat, la sostenibilitat i la democràcia concretats en un programa de mínims que ens permeti avançar cap a un canvi real de model econòmic, polític, social i mediambiental. Avançar des de la "diversitat coherent" ens sembla una estratègia més que necessària per articular la resistència i les alternatives.

És imprescindible que la ciutadania s'apropii de tot aquest procés, i d'ella han de sorgir l'energia i les propostes, més enllà de la simple suma d'organitzacions i partits polítics, del tot insuficient si realment volem construir una nova democràcia.

Reunides i reunits a Sevilla el 23 de febrer de 2013, fem una crida a totes les organitzacions i persones que se sentin interpel·lades per aquests plantejaments, i saludem i ens adherim a les mareas ciutadanes que avui recorren els carrers de les nostres ciutats, disposats a desbordar democràticament les majories del PP mitjançant la mobilització social i construir un nou ordre social i polític, al servei de les persones, els pobles i el medi en què vivim. **F**

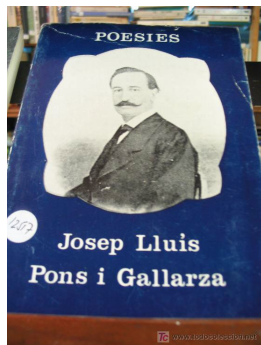

La poesia mallorquina és antitaurina

Miquel Àngel Llauger

Ara que el PP vol que les *corridos* siguin declarades Bé d'Interès Cultural *nacional*, i ara que MÉS ha proposat la declaració de Palma com a Ciutat Antitaurina, és un bon moment per donar una mica d'alè poètic a aquesta batalla. És l'hora de recordar que la poesia mallorquina s'ha declarat, de manera repetida, contrària a l'espectacle. Podem dividir la *faena* en tres *tercios*: Josep Lluís Pons i Gallarza, Miquel Costa i Llobera, i Miquel Dolç.

Josep Lluís Pons i Gallarza, nascut al Principat i mallorquí d'adopció, és un dels patriarques de la nostra Renaixença. Al seu recull de 1892 *Poesies catalanes* hi ha el poema "Lluites de braus", que porta l'obligat epígraf "Panem et circenses". Pons i Gallarza comença presentant l'escenari (una mare que entra a la plaça amb els seus fills, joves que galantegen), i va, tot seguit, a l'animal que esbufega, ataca i mor. Les estrofes cinquena i sisena concentren la crítica a la brutalitat de l'espectacle: "*Escolteu quin brogit! L'udol salvatge / festeja la victòria. / Respira lo ferum d'aquell carnatge; / que caiga el lluitador o que el brau mòria, / per veure morts veniu. // Si el cavaller amb son cavall rodola / i masegat gemega, / si sobtat lo peó per l'aire vola / i caiguent, sens motar, l'ànima entrega, / blasfemau i aplaudiu*". Després d'aquest clímax, el poema desenvolupa els arguments de la comparació d'aquesta festa amb el circ romà i el del seu caràcter no autòcton: és una "lluita inhumana" que no va ser coneguda pels homes "de nostra avior volguda", i que "no té en la llengua nom". Pons i Gallarza acaba la composició demanant l'enderrocament de la plaça i recordant que l'espectacle dels toros ensopeix el poble i així el manté sotmès.

El gran Miquel Costa i Llobera és autor de les inoblidables Horacianes (1906), que fan que la nostra llengua soni amb les notes de la lira clàssica. Un dels poemes més recordats és el programàtic "Als joves", en què el poeta alligona els "fills d'una raça dreturera i forta" sobre quin és el camí recte.

La tirallonga de combinacions té com a fils conductor la fidelitat a la pròpia sang ("siau qui sou") i l'ideal d'una virtut feta de classicisme filtrat per la fe cristiana. El programa inclou el rebuig de tot allò que no es correspon amb aquesta mallorquinitat impol·lutament virtuosa: els espectacles frívols de la nova faràndula, la burocràcia carregada de clàusules, les novíssimes estètiques que juguen amb la boira dels enigmes o amb les deliquescències flàccides... i la barbàrie dels toros: "*Enfora, oh joves, / d'aqueix centre exòtic / a on la lluita bàrbara, / jugant la vida i mort d'homes i bèsties, / se'n fa festa sacrílega. // Amb tuf de sang, carnatge i vil cridòria, / la multitud embriaga-s'hi / tumultuosa, contagiant-se amb febres / de decadència pútrida ...*"

Acabaré amb Miquel Dolç, traductor de de Virgili, de Sant Agustí i de molts altres clàssics, i notable poeta. A *Petites elegies*, un recull de 1958, hi trobam el poema "El brau", una recreació que el llatísta Miquel Dolç comença recordant el rapte d'Europa, filla d'Agènor, per part d'un Zeus transformat en toro. Les curses de braus són un signe de la degradació del nostre món: l'animal que per als antics va ser

receptacle d'un déu i que va ser elevat a les constel·lacions és ara la víctima d'un espectacle sòrdid en què quaranta mil esperits borratxos gaudeixen amb la crueltat. Al final l'animal és xiulat per voler la pau: els toros són l'emblema d'una humanitat assedegada de violència:

"*El mar de vi reclama una sang àgil / que el sol nodrí de ferotgia al pla. // I panteixant, per amples traus, la lliures, / indiferent als crits, als clarinets // que oferiran, oh déus, en espectacle / la teva mort! Perdona'ns, bou sagrat. // El mite antic et constel·là al zodíac. / La crueltat monòtona d'avui // et veu sortir majestuós i digne, / i en un alè, gitat del monument, // arrossegar les banyes per la sorra, / xiulat potser perquè volies pau*". **F**

“Aurora Picornell, escrits 1930-1936.”

Francisca Mas Busquets

Intervenció a la taula rodona celebrada el 31 de gener a la seu d'UGT, en la presentació del llibre.*

Estic molt contenta de ser a la presentació d'un llibre que recopila escrits del 1930 al 36, el període de la II República espanyola, de n'Aurora Picornell i “altres veus a Mallorca en defensa de les treballadores”. Que eren veus que de veritat ho feien n'és una constatació cruel l'afirmació d'en Josep Quetglas : ...“costa trobar un sol nom dels redactors de Nuestra Palabra que hagi sobreviscut al cop de l'estat feixista”

En primer lloc, qui és per mi n' Aurora Picornell? Abans de la lectura del llibre tenia una sèrie de fites: Quan vaig militar a les Joventuts comunistes en tenia referència com a una dona reconeguda i no tan sols pel seu final terrible sinó per la seva personalitat i compromís.

Després, el 2003 quan dirigia l'Institut Balear de la Dona, amb el primer pacte d'esquerres organitzàrem un homenatge a les dones represaliades amb l' historiador David Ginard. Vaig tenir la sort de poder conèixer de prop na Llibertat Picornell, germana de n' Aurora que viu a França.

El Jardí de les Dones, un espai a Artà d'unes amigues alemanyes, on trobem dones que han tingut un paper a la història com a poetes, pensadores, intel·lectuals, lluitadores, etc. L' any 2004 li dediquen un espai a n' Aurora.

L'any 2011 una amiga, na Marita Camacho me regala un cartell amb la cara d'Aurora que va dibuixar en Joan Bennàssar amb les paraules de Toni Serra “La història més prest o més tard imposa sempre el rigor de la veritat” pronunciades el 8.de gener de 1978 al cementiri de Porreres un dels primers homenatges sinó el primer que han retut a la seva memòria. El tenc al meu despatx, una bona companyia.

Després de la lectura d'aquest llibre, m' imagin una jove molt intel·ligent i culta, vital i atrevida, decidida i directa, amb molt de coratge i gens de peresa (una data sorprenent és que als 19 anys ja forma part, com a única dona de la Liga Laica que mereix la proposta de Gabriel Alomar de fer-li un homenatge).

Hi trobam entrevistes a les dones obreres, sortides als pobles, a les altres illes...mítings, denúncies...m'ha fet pensar, com es traslladaven als pobles, en aquells anys? amb una gran curiositat (articles des dels toros, fins la moda femenina, i un permanent emmirallament en la Unió soviètica fruit de la revolució del 1917, però sobre tot allò que més admir, una dona lluitadora, sense por. També vull destacar el to dels articles l'estimació a les dones sempre es dirigeix com “amigues meves”.

Us vull fer arribar algunes impressions després de la lectura:

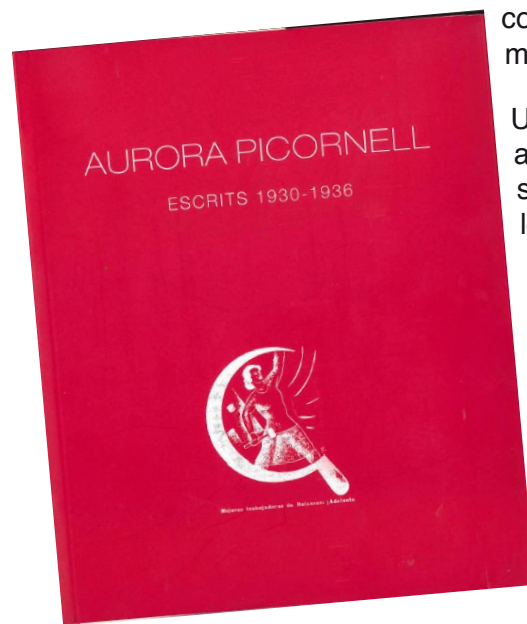
El lèxic: comprovem una vegada més que aquella generació parlava de manera clara i directa, no estaven contaminats per cap prejudici d'estil o bena al pensament o al

llenguatge. Ara resulta sorprenent i pens que l'hem de recuperar, hem de tornar a anomenar les coses pel seu nom a un moment a on la veritat està tan cara i els mitjans escrits no serveixen per arribar-hi. Ells tenien ben clar qui eren els enemics i els anomenaven sense por: l'Església, la monarquia, la dreta, el cacics, els patrons...

Per altra banda, el llenguatge no sexista no l'ha inventat la democràcia i les seves polítiques actives per la igualtat. Als anys 30, al manco des d'aquesta publicació comunista, "compañeros, compañeras, obreros y obreras, era natural", i no cansava, no necessitaren cap pla d'igualtat per emprar bé la llengua.

També vull remarcar que són de clara actualitat, els conceptes polítics que veiem als articles.Feia massa temps que havíem oblidat la lluita i la consciència de classe. Que el sistema que ha duit al creixement actual de la pobresa i la desigualtat i per tant al patiment, té el nom de capitalisme

També qui són el que més malament ho passen. Els articles sobre el servei domèstic i les criades avui en dia es podrien publicar sense cap canvi, fins i tot arribaríem a algun cas de més explotació, quasi esclavatge .La rellevància de les males condicions de treball no resulten gens extemporànies, ni les situacions de malnutrició dels infants.

I sobretot que el capital sempre fa les mateixes manobres: als articles queda ben explicat el reiterat neologisme “deslocalització” i la burla als drets laborals que ara es fa ben igual. L’empresari no utilitza la imaginació per explotar al màxim ja que per exemple a Majòrica i a altres empreses actualment es fa el mateix que es denuncia a Nuestra Palabra d’aquells anys trenta del segle XX.

Realment hi ha molta concordança amb el moment que vivim d’una societat políticament democràtica però en gran perill de tornar socialment feixista.

Vull destacar, així mateix, la inesgotable dosi de coratge i força d’aquelles persones:

Denunciaven, publicaven noms i llinatges dels empresaris que feien malifetes, seguien el que passava, s’ajudaven entre ells sense cap tipus de sofisticació.

I les propostes també eren directes: sortir de l’alienació amb la llibertat, amb la formació i l’organització. Als darrers articles, absolutament clarividents, és molt present la necessitat d’unitat per fer front al feixisme i la guerra. Vull destacar que és una aportació esplèndida per la genealogia feminista de les illes:

Trobam les referències al Congrés de dones contra el feixisme i la guerra de l’any 1934- Congreso nacional femenino contra la guerra i el fascismo-, a la celebració del primer 8 de març a Palma i les seves barriades No es tracta d’una biografia de n’Aurora i les altres “veus”, ni exegesis, és la meravella de la lectura directa i nua dels seus escrits tan sols ordenats cronològicament. La sensació d’apropament ha estat tan intensa que durant aquest dies de lectura, no me podia treure des cap aquestes dones tan joves, bones i valentes. Cal que se’ns encomani aquesta claredat, aquesta manca de convencions .

No és tan sols una recopilació d’escrits : La puresa i humilitat d’ajuntar articles sense comentaris ni interpretacions té el contrapunt d’una sorprenent (per mi que quasi bé no el coneixia) introducció de Josep Quetglas s’enfronta i ens interpel·la des de la tradició dels oprimits a la idea de la cultura, de la història, de la guerra, de la llengua, de la mort i del “jo” bevent de les fons més lúcides de l’entorn europeu.

També una lectura atenta i tranquil·la del llibre ens dóna a conèixer:

- Sectors a on treballaven les dones.
  - Les condicions personals de les dones obreres.
  - Les reivindicacions públiques de les dones a aquells anys.
  - Noms i llinatges d’empresaris i cacics.
  - I també ens trasllada a la Palma, pobles i les altres illes del temps de la II República
- Per totes aquestes raons us recoman llegir aquest llibre.

És just acabar aquestes paraules amb un reconeixement: Na Magdalena Jaume Adrover que ha fet la recerca arxivística, el tractament d’imatges i la eloqüent coberta del llibre, en Pep Quetglas, pens que l’ànima del llibre i na Conxa Calafat, la companya.

I ja que avui som dones de diferents grup, aprofit per repetir que precisament ara, a un moment que de nou el capitalisme mostra la seva cara real, és urgent la unitat, l’organització, la solidaritat que n’ Aurora i altres dones comunistes reclamaven els anys de la II República, si volem combatre el que està passant. Sé que les dones ho podem fer, tan sols necessitem la voluntat increbantable de fer,ho i l’esperit seré (són paraules de Aurora), i un altre element que consider essencial i també coincident amb la època dels escrits, és que també la nostra ha de ser un moment d’ensenyament, hem d’aprendre i trametre els que ho saben més, el que realment està passant i com la cita de Antonio Gramsci citada per en Josep Quetglas: “És menester crear gent sòbria, pacient, que no es desesperi amb els pitjors horrors i que no s’exalti a cada beneiteria. Pessimisme de la intel·ligència, optimisme de la voluntat”. **F**

*En la transcripció de les paraules hem obviat les referències a les pàgines on apareixen els articles als quals faig referència.

Llompart, el poeta dels silencis actius

Antoni Serra

Escriptor

Just ara, en aquest temps hivernenc, havent passat vint anys d'aquell probablement inexistent (i sense transparència) 1993, recordava aquests versos de Josep M. Llompart: «Nosaltres / som la més pura veritat / incommovible al llarg dels segles» i que vostès, si són infidels a la temporalitat, podran trobar a un dels llibres que més m'han apassionat del poeta, *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona* (1974). Ell, o jo així el veig, és incommovible (o sigui, intemporal i eternament present), juntament amb un grapat de bons amics creatius (treballadors de la paraula en el sentit beckettian) que vaig conèixer en els anys seixanta del passat segle: Jaume Vidal Alcover, Llorenç Moyà, Blai Bonet... Fou una gran, immensa sort poder dialogar, sempre amb sentit crític i alliberador de les paraules, amb tots ells; i fou així perquè em feren –juntament amb d'altres col·legues de la meva generació– rebel, indisciplinat i sobretot incrèdul (i per què no anàrquic?).

Amb Llompart vaig coincidir a no pocs actes culturals no tan sols a Mallorca, sinó també a Euskadi, Galícia, Catalunya Nord... Però fou a València, quan els dos participàrem al Primer Encontre d'Escriptors del Mediterrani (desembre de 1982), juntament amb Josep M. Castellet, Robert Lafont, Tahar Ben Jelloun, Fabio Doplicher, Àlex Broch, Antonio Tovar, Josep Palàcios, Claude Couffon i Mahmud Sobh, entre molts d'altres, que vaig «descobrir» un Llompart sinó diferent, sí amb un al·licient màgic i que em va meravellar: aleshores vaig pensar –i escriure posteriorment– que era el poeta de «la veu dels silencis». Dels silencis creatius. Del silenci contestataris i sensualment revulsius. M'explicaré: a l'Encontre hi havia també l'escriptor italià, nascut a Bolonya, Giorgio Bassani; jo l'havia conegut a Venècia, crec que el 1966, amb motiu de la Mostra cinematogràfica i n'era ja aleshores un devot lector de la seva obra narrativa, *Il giardino dei Finzi-Contini* i *Dietro la porta* (i sempre recordaré aquells dos versos d'«Al telefono» que m'enflocà: «Non ne so nulla non ni ricordo / di niente»).

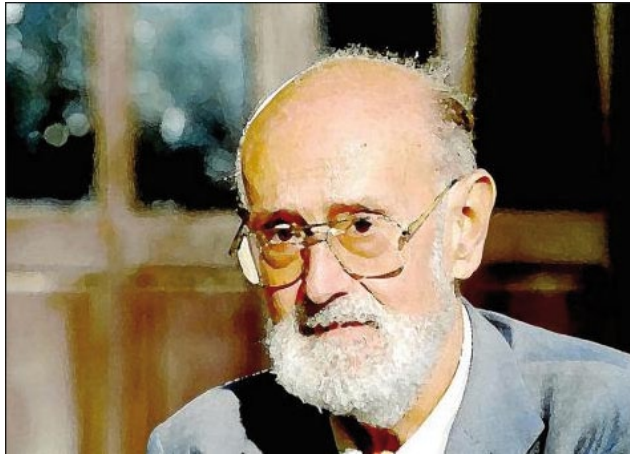
Vaig presentar Bassani a Llompart i, poc després, ens reunírem amb un grapat d'assistents més (record, entre d'altres, Fabio Doplicher i Josep Palàcios) per a conversar de mil coses: literatura, política, marginació social, colonialisme, l'obra narrativa catalana –Pedrolo, Rodoreda, el Blai Bonet de *Mister Evasió*– dins l'Estat espanyol... Bassani parlava, i molt; Llompart l'escoltava, i callava. Bassani insistia, Llompart li contestava amb llargs, llarguíssim silencis... I Bassani, amb un somriure insinuant, li va dir:

–M'ha convençut!

Des d'aquell moment vaig descobrir el nou Llompart, el de «la veu dels silencis».

Així era (i és) aquell home, aquell poeta, aquell assaigista que, en les èpoques difícils i repressives del fran-

quisme va ser un capdavanter de la lluita clandestina. Un dels coordinadors de les Aules (Poesia, Teatre i Novel·la, des del 1966 al 1968) juntament amb Jaume Adrover, Bienvenido Álvarez, Jaume Vidal Alcover i jo mateix, i que va ser detingut i va conèixer els patètics calabossos del carrer de la Solitud, sota el que

aleshores era el Govern Civil. Un dels gran poetes de la nostra cultura, la catalana, que ens va oferir obres per a mi tan emblemàtiques com *Poemes de Mondragó*, *La capella dels dolors* i altres poemes, *Spiritual o*, la que ja he esmentat al començament, *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona*: «Perquè els mots que altre temps jo no sabia / m'han abocat al poble, / als difícils carrers de la ventada, / als indrets ablamats on he de viure / i qui sap si morir». Aquest és el Llompart que sempre recordaré, amb el qual sempre dialogaré, avui i demà i fins a l'infinit, el Llompart de la veu dels silencis creatius.

Com va dir la seva dona, Encarna Viñas (germana de l'admirable poetessa Cèlia), a vegades Llompart «en el subconscient tenia por que no el comprenguessin i per això s'amagava a vegades. Por de donar una mala imatge, una mala interpretació de les seves idees i els seus sentiments». Però no, jo crec que a Llompart el vàrem comprendre a la perfecció, perquè el seu exemple era prou clar, viu, dinàmic, fins i tot els seus silencis **F**

Emili Darder

Guillem Frontera

Escriptor

Paraules pronunciades a l'homenatge celebrat el 24 de febrer a les 12hs al Cementiri de Palma.

La història ens ensenya que un poble sense personalitat acaba encaixant en l'estereotip que n'ha construït l'ull extern com a procediment per anul·lar-lo. Que el nostre poble presenta símptomes d'un llarg procés de deteriorament i degradació és un fet que es manifesta tant en el ritual solemne de les urnes com en la quotidianitat d'una televisió pública, que promou i cultiva un arquetip denigrant de mallorquí. Patim una crisi d'identitat que inevitablement afebleix i distorsiona la nostra personalitat i que, efectivament, ens acosta a l'arquetip que convé a l'extern, digau-ne globalització, digau-ne poders financers depredadors, digau-ne aquella dreta que atura amb bales el que no pot aturar a les urnes. Ens hauria d'alarmar la proliferació d'illencs que semblen sortits de la reserva amb un permís especial del seu comandament. Nosaltres no hem de fer de mallorquins, hem de ser qui som.

La qüestió és més greu encara si consideram que no se'ns pot definir com a poble indefens. Un poble indefens és aquell que no pot extreure de la seva història l'energia necessària per enfilar el futur amb dignitat. Però un poble que té els seus propis oracles, que es nodreix d'una tradició en absolut incompatible amb el present, ans al contrari, no pot abaixar els braços i lliurar-se a la misèria de ser un simple apèndix d'altres pobles, un element accessori en els destins compartits amb aquests altres pobles. De la mateixa manera, un poble ha de tenir el seu propi sistema d'oxigenació i d'autoregulació, diríem que una moral pròpia homologable, per disposar d'eines de regeneració quan la pròpia infàmia i la infàmia participada li fan tocar fons.

Quin és, sinó el d'haver tocat fons, el nostre estat actual de coses? I no podem dir que hem estat millors ni pitjors que els altres, ja que altrament a les urnes hauríem penalitzat severament les actituds d'aquells que van a la política amb insaciable cobdícia i posen rodes al futur del nostre poble. Una reflexió de qualitat no ens pot eximir de tota culpa, ans al contrari. No cal arribar a auto flagel·lar-nos per obrir els ulls a una realitat que ens afecta globalment i particularment, i a la qual no hem sabut fer front amb les eines de què disposaríem si no haguéssim tallat el fil de la història que ens uneix al millor de nosaltres mateixos, a les persones i als fets dels quals podem extreure les lliçons més enriquidores, les ensenyances més lluminoses.

Avui és un dia fet a posta per mirar enrere en cerca de llum. Som al mur de la Memòria, i la memòria és l'eina per conèixer el passat, interpretar-lo i assumir-lo.

Només com a conseqüència d'aquest procés podem parlar de memòria històrica: que no és revenja, és coneixement i assumpció per assolir la reconciliació. La recuperació del passat per transformar-lo en memòria històrica és un procés extremament delicat, reclama aprofundir en els fets, en el context, i ordenar-ne l'ús en favor de la concòrdia. I no s'ha de limitar a la rehabilitació i l'enaltiment de les víctimes, sinó que ha de comprendre, ha d'abastar igualment aquells que es passejaren victoriosos per quaranta anys d'història i que encara ens mostren la seva maligna capacitat de reproducció. Hem de lamentar que el gruix de la dreta no hagi tengut el mínim de noblesa per coadjuvar al coneixement i a l'assumpció dels fets, imprescindibles per obrir el camí a una reconciliació que ja se torba massa a estendre aquella pau que permeti als més vells dir, amb Salvador Espriu, "M'adormiré demà / sense por ni recança".

Som aquí per fer recordatori d'Emili Darder. Abans d'escriure aquestes paraules, he tornat a mirar una

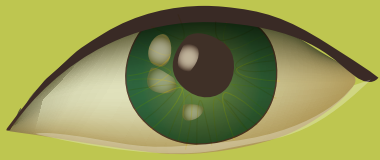

fotografia del seu rostre: la seva mirada intel·ligent i bondadosa, a q u e s t a mirada que emana claror i civilitat, aflora al

rostre des d'un cor generós i des d'un cap de lucidesa aclaparadora. Avui més que mai, el seu exemple marca el camí i ens diu com n'hauríem d'estar, d'empegueïts, d'haver convertit la política en un femer, pitjor encara, en un pou negre del que cada dia és més difícil sortir. Un home que, sense tenir-hi res de material a guanyar-hi, va entendre i practicar la política com un acte continuat de generositat i compromís amb el progrés i el benestar del poble, difícilment podria entendre que, en el context d'allò que se'n diu una democràcia avançada, s'hagi arribat a un grau de putrescència que amenaça de contaminar les arrels mateixes d'aquesta democràcia.

El mataren. La seva vida i la seva mort ens diuen que no tots els polítics són iguals, sinó que cadascú és responsable dels seus actes i que ningú no es pot emparar en aquesta suposada igualtat per excusar-se o atenuar la culpa. Ell no era igual que els que el feren matar. Els ciutadans honestos d'ara, polítics o no, no són iguals que els corruptes d'ara, polítics o no. El mataren, però la seva vida és un clam contra les polítiques que ara mateix arruïnen el país, la seva economia, la terra, la cultura.

El potencial de l'exemple d'Emili Darder no s'ha exhaurit, el temps no l'ha debilitat, al contrari. Si volem millorar, tenim en qui mirar-nos. Que el seu exemple ens il·lumini en la construcció d'un país amb capacitat d'autodefinir-se, perquè, si no, serem definits en els termes més injuriosos i desactivats per l'estereotip. **F**

l'altra mirada

Número 15 - març 2013

*8 de març
dia internacional
de les dones*

Ja n'hi ha prou!

Edita Ateneu Pere Mascaró

www.ateneuperemascaro.org
ateneu.peremascaro@gmail.com

Vols rebre la revista?

Clica aquí i inscriu-te a L'Altra Mirada

